

1145-36

543

Trupele internationale au sosit in Saare

Trupele străine, trimise în urma hotărârii Ligii Națiunilor, pentru menținerea ordinii în timpul plebiscitului din Saare, au început să sosească acolo. În fotografiile noastre vedem:

Sus: Regele Gustav al Suediei trecând în revistă trupele trimise în Saare.

Mijloc: Trupele engleze și italiene în Saare.

Jos: Mussolini trecând în revistă trupele trimise în Saare.

REALITATEA

ILUSTRATĂ

Director: NIC. CONSTANTIN

Apare săptămânal în 32 pagini mari, cu un supliment gratuit de 48 pagini. Un exemplar 10 Lei

PREȚUL ABONAMENTULUI:
PE UN AN 400 LEI
PE ȘASE LUNI 200 "
PE TREI LUNI 100 "

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
București Str. CONST. MILE 5-7-9
T E L E F O N 3-84-30
Imprimată la foto-fotografură în București, S. A.

Cum ar fi putut fi VENERA din MILO ROMÂNEASCĂ

de C. GANE

E de bănuț că nu există nimeni să nu fi auzit de Venera din Milo, să nu fi văzut măcar copii de pe ea, sau reproduceri prin cărți, pe cărți poștale. Iar cine a fost la Paris, cât de puțin o fi stat în capitala Franței, cât de mult o fi cutreerat numai cabaretele și localurile de petrecere, tot o fi găsit în timpul zilei o clipă liberă pentru a vizita Luvrul — și, neavând timpul să-l viziteze cu deamănuntul, s-o fi dus de-a dreptul în sala special amenajată în cinstea zeiței frumuseții: **La Venus de Milo**. Ea trece drept capo d'opera sculpturii eliene, a sculpturii în genere. Este atribuită lui **Scopos**, sculptor atenian, originar din Paros, care a trăit la începutul secolului al IV-a înainte de Christos, și predecesorul lui **Lysip** și al lui **Praxitel**. Asupra **Venerei din Cnid** a acestuia din urmă (**Praxitel**), pe care toată antichitatea a privit-o ca cea mai frumoasă statuie din lume, **Venera din Milo** are, pentru noi cei de azi, avantajul de-a fi, ciuntită ce e drept, dar a fi originalul însuși al lui Scopos, pe când **Venera din Cnid** pe care o admirăm azi este numai o copie, care datează probabil din vremea Romanilor.

Ei bine, acest tezaur care face mândria Franței și a lumii, ar fi putut fi astăzi la București în loc de a fi la Paris. Și iată în ce împrejurări:

Milo este o mică insulă din partea vestică a Arhipelagului. Foarte neînsemnată, călătorii de acum o sută de ani o cunoșteau doar numai fiindcă atunci când veneau corăbiile din Occident spre Orient, ele se opreau câteva ceasuri la Castro, capitala ostrovului, pentru a lua piloții care să-i călăuzească prin labirintul Arhipelagului.

Într-o zi, în Februarie 1820, un Grec sărac numit **Iorgu**, săpându-și pământul, descoperi un fel de ascunzătoare de piatră, în lăuntru căreia erau așezate, culcate, mai multe statui, unele întregi, unele ciuntite, altele numai frânturi sau țăndări. Printre acestea se afla și statuia unei femei, în două bucăți. Partea de jos era întreagă, iar partea de sus avea amândouă brațele lipsă. O întâmplare făcu că pe vasul **La Chevette**, care se afla pe atunci în radă la Cas-

tro, să se afle vestitul naturalist și navigator **Dumont d'Urville**. Acesta, văzând statuia, se entuziasmă de puritatea liniilor ei și se apucă să facă, cum se

rea fiindu-i dată, **Marcellus** se și îmbărcă, sosind la Milo în ziua de 23 Mai 1820.

Acolo, spre marele lui necaz, află că statuia fusese vândută

BCU Cluj / Central University Library Cluj

pricepu mai bine, un desen de pe ea. El sfătui pe agentul consular al Franței, **Brest**, să cumpere acea statuie pentru statul francez. Grecul Iorgu, nădăduind probabil să capete un preț mai mare decât cel care i se oferise, făcu atâtea greutăți, încât într-o zi **La Chevette**, profitând de un vânt favorabil, părăsi insula, înainte ca tratativele de cumpărare să se fi terminat. Sosit la Constantinopol, **Dumont d'Urville** se întâlni acolo cu un tânăr francez, **Contele Marcellus**, trimis în Orient într-o misiune oarecare, și-i descrie frumuseța statuei din Milo în culori atât de vii, încât **Marcellus**, entuziasmat, alergă la ambasadorul Franței, cunoscutul **conte de Rivière**, și-i ceru învoirea de a pleca la Castro spre a cumpăra statuia în numele regelui Ludovic al XVIII-a. Invoi-

și că se și afla pe bordul unui vas grecesc, care urma, la primul vânt favorabil, să părăsească portul. Fancezul, energic, merse

Dumont d'Urville

indată la administrația locului pentru a afla cui fusese vândută statuia, și de ce fusese înlăturat

primul ofertant, consulul **Brest**. După părerea sa — de altfel greșită — vânzarea era nulă. Află atunci că Iorgu, cu învoirea **Primaților**, vânduse statuia unui călugăr grec, care de altfel nici nu i-o plătitise, dar care voia s'o ducă plocon **Dragomanului Marinei Otomane**. Având în vedere această destinație, **Primații din Milo** ziceau că nu mai este nimic de făcut, fiindcă **Dragomanul** era un om strașnic, de teama căruia tremurau toți locuitorii Arhipelagului.

Pe acest **Dragoman**, contele **Marcellus** îl cunoștea foarte bine. Il chema **Nicolachi Moruzi**, fiul fostului Domn al Moldovei **Alexandru Vodă Moruzi**. Locuia la **Therapia**, pe **Bosfor**, și casa lui fiind învecinată cu ambasada Franței (fosta casă **Mavroeni**), ei se văzuseră atât de des, încât **Marcellus** își putea zice prietenul lui **Moruzi**. El spuse aceasta **Primaților**, care însă nu se încrezură în vorbele lui răspunzându-i că le pare foarte rău, dar statuia va trebui să pornească la **Constantinopol**: să se ducă să și-o ia de acolo.

Amiralul Flotei Otomane, **Capudan Pașa** cum i se spunea pe turcește, era, după **Marele Vizir** cel mai înalt funcționar al Statului. **Dragomanul** său, întotdeauna Grec, — era deci un foarte temut personaj. Așa dar **Primații din Milo** nu erau să se pună rău cu acest grozav **Nicolachi Moruzi** de ochii, simpatici poate, ai unui Francez. Dar **Marcellus** avea o foarte hotărâtă voință. După ce încercă mai întâi să fure statuia de pe corabia grecească, încercare neizbutită, merse din nou la **Primații** insulei și începu cu amenințările. Scoase toate scrisorile de recomandatie ce luase cu el din Constantinopol, spuse **Primaților** că cel mai suferat va fi prietenul său **Moruzi** dacă nu i se dă statuia, lăsând chiar în mâinile acestora o scrisoare către **Dragoman**, prin care-l ruga să nu facă nimănui nici un neajuns pentru vânzarea acestei statui. Atâta ce vorbi și le bătu capul, încât **Primații** se lăsară convinși. Iorgu primă numărar și peșin — îndoită sumă făgăduită de călugărul grec, statuia fu transbordată de pe corabia grecească pe cea franțuzească, și contele **Marcellus**, cu

Venera lui în brațe, porni din Milo, prin Rhodos, Cypru, Port Said, Alexandria, unde-l mâna misiunea lui mai departe, prin Pireu, unde statuia fu văzută de Faurel, Nestorul antichităților de pe atunci, care declară pe dată că ea este capo d'opera sculpturii. De altfel, de cumpărase Marcellus insula Milo, sosiră acolo un brick olandez venit din Smirna și o fregată engleză venită din Malta, pentru a cumpăra Venera, devenită celebră înainte ca oricine s'o fi văzut. Dar acum goana aceasta era zadarnică. Statuia fu dusă la Paris, ținută în atelierul Luvru-lui unde mai fu puțin doftorică, arătată apoi lui Ludovic al XVIII-a, un cunosător în materie de artă, și înfățișat expusă la vederea tuturor, stârnind admirația lumii întregi.

În timpul acesta, la Constantinopol a fost furtună mare. Când auzi cele întâmplate, beizadea Nicolachi Moruzi își ieși din minți. Era și el, zice-se, foarte cunosător în ale Artei. Dragomanul trimise deci pe dată după Primații din Milo, și când sosiră aceștia la Terapia, refuzând să citească scrisoarea lui Marcellus, le spuse că mai bine ar fi aruncat Venera în fundul mării decât s'o dea altuia decât lui, afurisi Franța cu agenții ei cu tot, și apoi, de față fiind Primații celorlalte insule adunați de el acolo, culcă pe Mileji la scară și-i biciui cu mâna lui, osândindu-i la 7000 de piaștri amendă.

Prin intervenția marchizului de Rivière, ambasadorul Franței, care se plânse de-a dreptul lui Capudan Pașa, amenda aceasta fu mai târziu ridicată, spre marea necaz al Dragomanului Moruzi. Ba mai mult, Amiralul Floței Otomane hotărî că pe viitor „toate pietrele aceste vor fi vândute Franței, vechia aliată a Sublimei Porți”. Nicolachi Moruzi înghiți hapul. Înghiți, sârmanul, mai mult decât hapul. Șase luni mai târziu, în 1821, isbucni Eteria. Pe când psilanti ridica steagul revoluției a lași și la București, pe când Iudor Vladimirescu se declara Domn al Țării Românești, dincolo, pe malul Bosforului, Turcii făceau represaliile lor. Toți grecii cari au putut fi prinși, au fost omorâți. Printre ei se aflau beizadelele Costachi și Nicolachi Moruzi.

Cel d'întâi, care fusese Marele Dragoman al Porții (insurat cu Domnița Raluca Mavrocordat) ¹⁾ fu chemat într-o zi de Marele Vizir, de la care nu se mai întoarse niciodată. Al doilea, Ni-

colachi al nostru, (fusese logodit cu Domnița Ralu Suțu) ²⁾ fu atât de amărit de moartea fratelui său, încât, deși ar fi putut scăpa prin fugă, nu voi să-și părăsească casa din Terapia, în care, trei săptămâni mai târziu fu găsit sugrumat și el.

Cum familia aceasta a Moruzeștilor s'a românizat mai târziu cu totul, stabilindu-se definitiv în țările noastre, cum toate averile și comorile ei au rămas în România, dacă Primații din Milo n'ar fi cedat insistențelor contelui Marcellus, Venera lui Scopos ar fi fost de mai bine de 100 de ani acum pe teritoriul românesc și ar putea fi astăzi în halul Ateneului Român, în loc de-a fi în sala Luvru-lui din Paris.

Această ipoteză se pune firește numai în cazul că urmașii Moruzeștilor ar fi știut ce au și n'ar fi vândut statuia între timp cum a fost vândută acum câțiva ani o statuie originală de Canova, cu trei sute de mii de lei, unui misit care a revândut-o, cu un milion, unui anticar din Viena, care la rândul lui a vândut-o unui muzeu din Roma cu cinci milioane. Acolo se află astăzi acea capo d'operă, care acum 7-8 ani se afla în halul unui club bucureștean, unde un cunosător român, în materie de artă a declarat că e fără valoare și că e „pompiere”. Ea fusese propusă acelui club pe suma pe lei 30.000!!

Firește că astfel de greșeli se pot face — dovadă că s'a și făcut — dar, pe de o parte, înseamnă că nu avem astăzi cunosători în țară, iar pe de altă parte că, acum 100 de ani, Nicolachi Moruzi era din potrivă foarte în stare să aprecieze valoarea obiectelor de artă, căci altfel n'ar fi intrat într-o astfel de furie când a auzit că-i scăpase chilipirul din mână.

2) Domnița Ralu, fiica lui Vodă Mihai Suțu al Munteniei, rupse logodna ei cu Nicolae Moruzi, găsindu-l prea violent. Ea se mărită, mult mai târziu, când după Eterie ajunsese neamul ei la sărăcie, cu baronul Gh. Meitani (Vezi C. Gane: Trecute Vieți de Doamne și Domnițe. Vol. II Cap. 22).

DOAMNELOR!

Vegetați părăsiți, în cele mai frumoase zădărnici naturale necum și educaționale perimate, ocrotiți ireproșabil Conformul Franței, Strada Edgard Quinet, 7.

APA DE COLONIA

extase!
UN PRODUS DESĂVÂRSIT!

Parlumeria NORTIER

De Sărbători

cadouri frumoase și utile

CU PREȚURI EFTINE

**GĂSIȚI LA DEPOZITELE DE VÂNZARE
ALE FABRICILOR**

MOCIORNITĂ

BUCUREȘTI: STR. CAROL 29

Griviței, 128, Sos. Mihai Bravu 12, Provincie:
Brașov, Buzău, Cluj, Craiova, Câmpulung, Galați,
Ploiești, Roman, Tecuci, Târgoviște

1) Din ei se trage ramura Dimitrie Moruzi, zis Cneazul, fost Prefect de Poliție al Capitalei înainte de război; iar dintr'un al treilea frate, Dumitru, se trage ramura Sebastian Moruzi, frate după mamă al D-lui George Brătianu.

IN ITALIA...

În orașele din Italia se obișnuiesc de Crăciun cortegii pe străzi. Fotografia noastră alăturată reprezintă pe cei trei magi. În fața lor purtători de daruri. Cortegiul a fost fotografiat în orașul Tortona.

Cum s'a sărbătorit Crăciunul...

BCU Cluj / Central University Library Cluj
SI IN CHINA...

IN JAPONIA...

Există în Japonia un ordin de surori, care cuprinde 33 de credincioase creștine. Fotografia noastră reprezintă pe un micuț japonez, căruia i se povestește de către o soră, povestea nașterii mântuitorului.

Fotografia alăturată este reproducerea unei picturi a renumitului artist chinez Luke Cheng. Ea reprezintă nașterea mântuitorului. Semnificativ este faptul că atât micul Isus cât și Sfânta Fecioară și Iosif au înfățișare de perfecți chinezi.

CÂTEVA NOUI INVENȚIUNI

Un robot ca parteneră de dans, o mașină de ras electrică, o roată de smirghel întrebuințată tot la bărbierit, un protector de curente, un aparat de periat corpul, un aparat pentru reducerea abdomenului — toate acestea au fost de curând brevete.

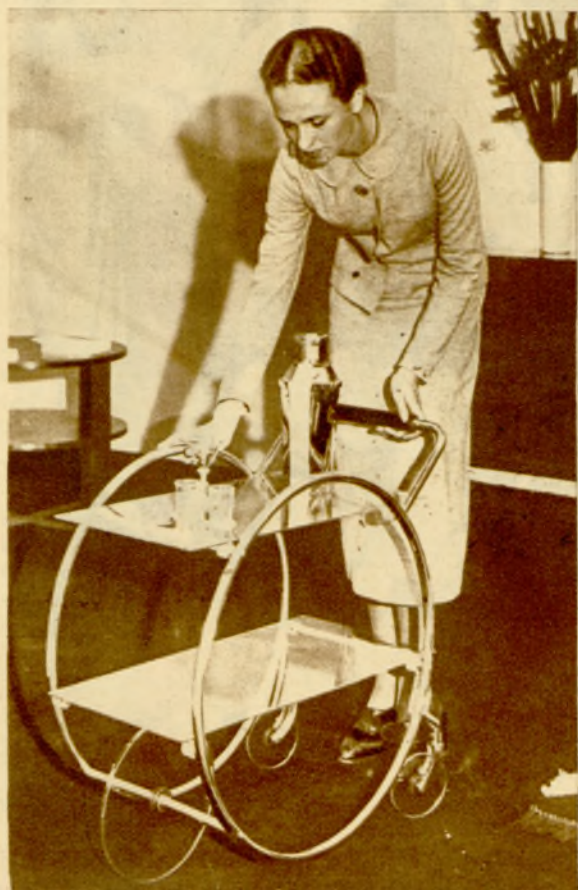
FAPTUL că o invenție determină ilaritate, indignare sau ambele reacții, nu înseamnă că nu va fi acceptată mai târziu. Umbrela la apariția ei a fost calificată de către caricaturiștii englezi ca cea mai absurdă idee. Baia a fost afurisită de către clerul american, ca imorală. Eterul și cloroformul au fost, în primul moment al descoperirii lor, prohibite ca pernicioase, iar despre armele de foc s'a spus că făceau o concurență nealeală arcașilor și cavalierilor în armură. La prima ochire, invenția unui robot ca parteneră de dans pare o glumă. Visul unui dansator este o femeie drăguță, vie, care pe lângă dans să-i procure și plăcerea unei discuții spirituale. Cui poate să-i placă să strângă la piept o momâie rece și să se învântească cu ea, pe un parchet de dans?

Numai că scopul invențiunei nu este să concureze femeile, ci să creeze cât mai mulți dansatori. Robotul d-lui Feist, e destinat tânărului care învață să danseze, și care-și poate face exercițiile acasă, în cea mai strictă intimitate. Inchipuiți-vă nn bărbat care a fost prea ocupat pentru a învăța să danseze și care se logodește, sau vrea să se logodească cu o fată căreia îi place dansul. Robotul n'are picioare și nici nu e lipsit cum par unele femei, la dans, de orice posibilitate de susținere, ci acest robot se echilibrează printr'o

sferă de metal, care se învântește înăuntrul unui cerc.

Sub talie se află o fustă scurtă, dai deasupra acesteia se ridică un bust de ceară, cu un cap adorabil și două brațe. Cuprinzându-i talia cu brațul, tânărul evoluează cu dansatoarea-i mută, prin încăpere, în pași de dans. **Mary Villette Stetson** și **William Bedell** din New-York City au brevetat un aparat de periat trupul, al cărei scop și mecanism sunt evidente dela prime vedere. N'aveți decât să vă desbrăcați și să dați drumul la

Un aparat pentru reducerea abdomenului.

O perie automată pentru curățirea pălăriilor.

O măsuță pentru servit ceai, din sticlă și oțel.

Un nou sistem de pupitru pentru copii. Ochii vor obosi mult mai puțin, căci cartea este ținută drept.

apă, restul îl face mașina, masând viguros corpul, din cap până'n tălpi.

Prin 1900, un anume **S. L. Bligh** a obținut un brevet pentru un aparat care, spera el, avea să scoată din uz bricele și mașinile de ras. Individul care voia să se bărbieze n'avea decât să apropie de față un mic rulou, ce se rotia și pe care-l punea în mișcare printr'un resort, pe care-l manevra cu

cealaltă mână. Ruloul era acoperit cu glas-papier. Nu încapă îndoială că cu acest procedeu se îndepărta barba; chestiunea ce se pune era însă: ce strat de piele se ducea odată cu părul.

Aparatul pe care-l patentează acum d. **Frank White** este tot atât de ciudat. Lama e pusă în legătură cu o baterie electrică, în așa fel încât pielea primește un mic șoc electric, acolo unde e atinsă de muchia ei. Inventatorul susține, că în felul acesta părul se ridică și lama-l poate tăia cu mai multă ușurință. Ideea nu pare însă să suradă publicului, așa că nu se știe dacă invenția va prinde.

D. **A. M. Loughney** a inventat un aparat pentru reducerea grăsimii abdominale. Are forma unor tălpi de sanie și persoana, care ambiționează să-și reducă această parte a trupului, se lasă legată cu fața în jos pe curba exterioară a „saniei”. Aceasta face ca singurul punct de contact între trup și podele să fie centrul abdomenului. O asistentă apucă de mânerul ce se ridică din centrul aparatului trăgându-l înainte și înapoi operațiune ce face ca obezul să se balanseze pe abdomen. Nu ne îndoim că cu acest mijloc s'ar îndepărta grăsimea stomacului dar, întocmai

Un robot-parteneră, pentru cei cari vor să învețe să danseze.

La Londra s'a lansat cu prilejul unei expoziții dentistice, un nou sistem pentru spălatul dinților.

Un cunoscut jucător de rugby american și-a construit o pereche de ochelari din oțel.

Bicicliștii poartă pe mână un „ochi de pisică” luminat, cu ajutorul căruia pot indica noaptea, dacă cotesc la dreapta sau la stânga.

ca în cazul mașinei de ras cu rulou de glas-papier, aparatul ar mai putea avea și alte consecințe.

Ideile cele mai simple sunt deobicei și cele mai reușite. Imediat ce s'au introdus primele dușuri suspendate deasupra băilor, **James Kelly** din Chicago a observat diferitele dezavantajii ale acestei instalații și anume, o risipă de metal, stropirea pereților, o mare pierdere de apă și riscul de a-ți uda capul, fie că vrei, fie că nu vrei. De aceea el a atașat un inel de metal gol pe dinăuntru și ciuruit asemeni unei site, la un mâz de cauciuc care se pune la robinet. Petrecându-și acest inel pe după gât, cel care face baie își ia dușul fără a-și uda părul și fără ca pereții să se stropască.

Sunt persoane care nu pot dormi decât cu geamurile deschise, pe cele mai teribile geruri. Dar altele, în asemenea împrejurări, răcesc mereu, uneori cu consecințe grave. Când se contractează o căsătorie între persoane din aceste două categorii, se naște un conflict, pe care l-am putea numi „nepotrivire de temperatură”. Ce e de făcut? D. **Mossi B. Bantly** a brevetat de curând ceea ce el consideră că ar fi o soluție a acestei dileme. Aceasta prefăce patul într'un cort, în care dormi complet acoperit, cu un tub pentru respirat, în dreptul feței, care-ți procură aer fără curente. Pentru ca invenția aceasta să fie desăvârșită, ar trebui să i se adauge un amortizor pentru sforăit. Există un mare număr de aparate brevetate care au scopul de-a face ca trupul să fie străbătut de curenți electrici, în timpul mișcărilor de educație fizică, în vreme ce citim sau dormim. Ele

nu mai sunt însă aprobate de către medicină modernă, și se bazează pe vechea și de mult părăsita noțiune că „electricitatea e viață”. Aceasta a fost o eroare explicabilă pentru că curențele nervoase circulă dealungul nervilor, așa cum circulă curenții electrici dealungul unor sârme de cupru, și pentru că șocurile electrice determină contractarea mușchilor, chiar după moarte. Totuși, numai acei cari nu cunosc din această chestiune decât atât cât le trebuie spre a-și face o idee greșită, cred că vitalitatea se bazează pe electrificarea trupului.

Acești inventatori nu trebuie să se descurajeze însă, pentru că principiul e uneori de mare folos bolnavilor. Astfel, în diatermie, un curent străbate corpul ridicând temperatura cărnei, a mușchilor și a organelor situate între cei doi electrozi, și producând o febră artificială.

Un nou sistem de duș care evită udarea părului și stropirea pereților.

genioasă. Ea a scos cu ceară un tipar al buzelor ei și a dat să i se facă apoi după acesta un înveliș de celuloid, care prezintă un mare avantaj pentru garderoba marilor companii cinematografice.

Un pasionat înotător s'a gândit că cei cari sunt nevoiți să stea mult timp în apă, ar trebui să aibe un aparat care să le ușureze menținerea la suprafața apei. Dar cine are interesul să stea multă vreme în apă? Aparatul său constă într'o încălțăminte prevăzută cu lopeți, în așa fel montate, încât

O încălțăminte pentru jucătorii de water-polo.

O febră naturală așa cum se produce într'un caz de pneumonie, ajută trupul să reziste germenilor și să-i elimine, dar poate deasemeni să încălzească corpul într'o asemenea măsură, încât să-i facă rău. Diatermia poate încălzi întregul trup, determinând cunoscutele și neplăcutele simptome ale febrei, dar poate fi și localizată în plămâni, dacă e vorba de o pneumonie sau numai într'o încheetură, în caz de artrism, restul trupului păstrându-și temperatura normală.

Pentruca rochiile să nu se mânjască cu roșu de buze, în vreme ce încearcă sau îmbracă o rochie, o actriță de cinema a avut o idee destul de in-

Un aparat de masaj.

se întind ca niște evantaie, ori de câte ori piciorul calcă apa. Ridicarea piciorului, pe de altă parte, le face să se strângă. Poate că jucătorii de water-polo le vor găsi utile.

formula
BI-Oxylene

SIMPLA
SANATOASA
EFICACE

vă asigură
dinți frumoși
și sănătoși

Este cel mai serios dentifrice

CADOURI FOLOSITOARE

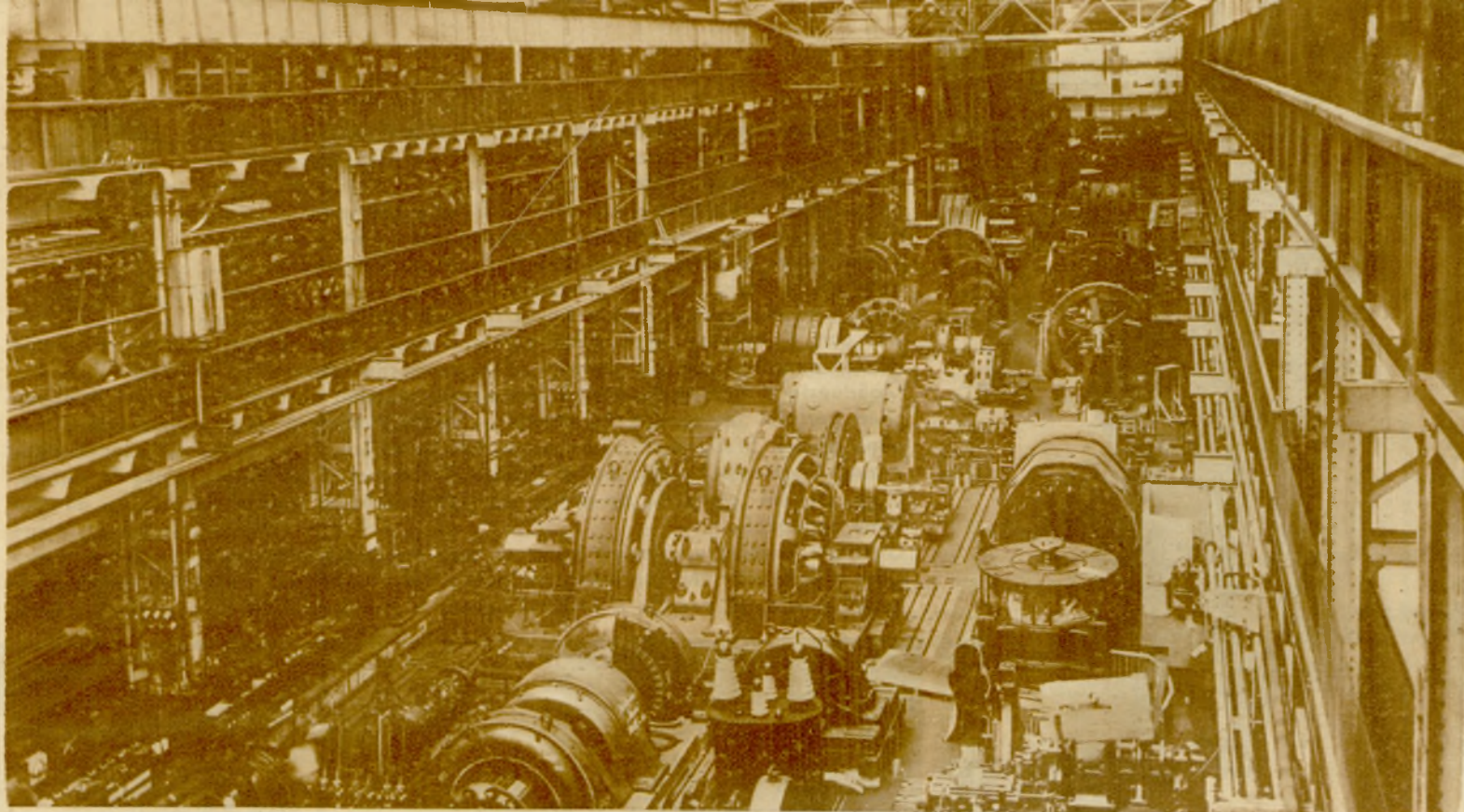

**CĂLAUZA
ȘTIINTELOR OCULTE**

face cunoscut cu ocazia sărbătorilor, că prețurile sunt reduse astfel: Magnetismul și Sugestiunea 320 lei, Hipnotismul 300, Spiritismul 250, Tarotul 200. Semnătura Astrală 200, Astrologia Cabalistică 200. Misterele Telepatiei 350, Esoterismul — Francmasonerie 90, Bagheta Magică 120, Banul misterios — spiridușul 100, Descoperirea Comorilor 150, Magia și Vrăjitoria 150, Ocultism orientat-fakirism — yogism 90, Ghicitul în Cafea și Bobi 40 lei, Bila Hipnotică simplă lei 125, Bila cu Fascinator lei 200, Manșeta Spiritistă lei 280.

Această reducere este numai pentru sărbători, deci grăbiți-vă. Comandați trimițând și costul la adresa: CALAUZA ȘTIINTELOR OCULTE, Strada Caraiman No. 8, (Lângă Cimitirul Sf. Vinerei), BUCUREȘTI, Sector Poștal 2.

ȘTIINȚA, FERICIRE, VESELIE

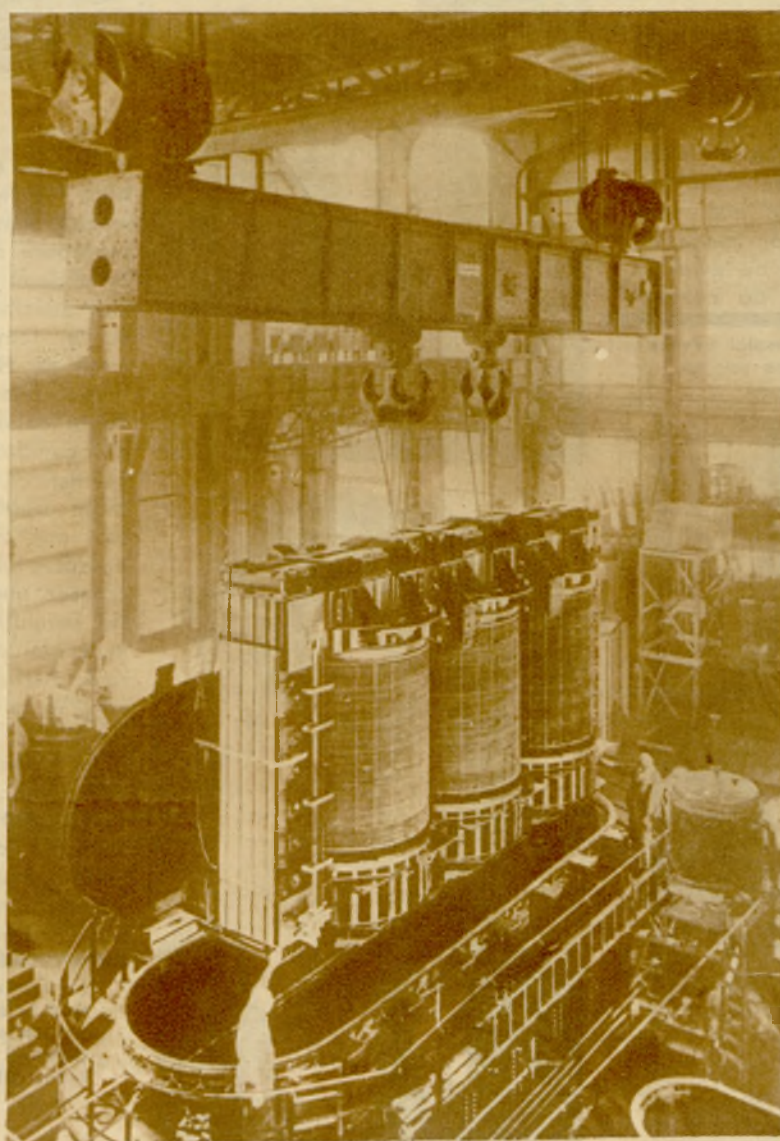

Hitler PUMNUL GERMANIEI

Vine huliganul!
 BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Cap. VI.

CE cuprinde programul votat în 25 de puncte, la 24 Februarie 1920 ? E bine să-l cunoaștem, căci cu toată zarva pe care o va produce, cu toată marea, hotărâtoarea lui valoare electorală pentru ascensiunea mișcării național-socialiste, nu ne vom mai întâlni cu el decât în două cazuri, pe care le vom vedea îndată. La alcătuirea programului au lucrat totuși cel puțin două personalități hotărâtoare: Hitler, sufletul propagandistic și deci politic al partidului, Gottfried Feder, a cărui înrâurire asupra lui Hitler și deci asupra ideologiei partidului a fost decisivă și Drexler, întemeietorul partidului și reprezentantul elementului muncitoresc, în noul partid care se presupunea muncitoresc. Programul cere, în primul rând, în baza dreptului popoarelor unirea teritoriilor locuite de germanii din toate țările, într-o Mare Germanie (deci ocuparea Austriei, Tirolului, Elveției, Poloniei, Cehoslovaciei, României, Ucrainei, țărilor baltice, etc.). În afară de aceste teritorii, partidul mai cere și coloniile necesare dezvoltării ulterioare a semințiilor

german. Nu pot fi cetățeni decât locuitorii de sânge pur german, până la dovada contrarie; ceilalți locuitori, oricât de veche ar fi așezarea lor în teritoriile germane, nu pot ocupa nici o funcție publică și pot fi expulzați oricând s'ar ivi greutăți economice, chiar dacă serviciile lor în trecut sau prezent aduse Germaniei ar fi extraordinare

Din această sală de mașini a vorbit Hitler acum un an lucrătorilor din întreaga Germanie

Alăturat două aspecte dintr-o fabrică de oțel. Hitler a suprimat toate beneficiile acțiunilor industriei de oțel

— ceea ce n'ar fi încântat pe nimeni și n'ar fi adus partidului niciun aderent din clasa comercianților! — ci pentru a fi închiriate „pe preț effin” micilor comercianți!... (Că de aci ar putea reeși o scădere a calității mărfii și o scumpire a prețurilor, n'avea, deocamdată nici o însemnătate și nici nu da prin minte cuiva, în afară de a creatorilor marilor magazine, refugiați azi la Paris, unde au întemeiat cu atât succes „prețurile unice” pentru mărfuri excelente, la îndemâna oricui).

Dar cum magazinele erau prea puține și prea mici pentru uriașele pofte ale micilor negustori de provincie și ale meseriașilor de periferie, partidul le mai făgăduiește o deosebită atenție din partea statului, care le va acorda — atunci când partidul va ajunge la putere — toate comenzile mari și mici. (Cașicum până atunci, Statul ar fi făcut comenzile în Africa și nu întreprinderilor din cuprinsul Germaniei!... Dar bietul lăcătuș putea crede că Hitler, ajuns la putere, îi va da lui comanda de tancuri și locomotive, nu marilor oțelării — ca „infama republică!”)

Cumplita mizerie a sătenilor germani, cea mai mare parte din ei iobagi la moșile strămoșești ale junkerilor, nu putea lăsa nesimțitor instinctul electoral a noului partid. El prezice o reformă agrară foarte apropiată cu cea din România,

în domeniul vieții sociale — adică în chiar câmpul rasei pure — partidul cere suprimarea tuturor veniturilor care nu sunt produse de o muncă fizică sau intelectuală. Vor fi deci suprimate toate beneficiile rezultate din acțiuni sau alte hârtii de valoare, adică atât veniturile din acțiunile industriale ale marilor magnati ai oțelului și cărbunelui, cât și rentele moșiilor sau ale împrumuturilor de stat.

Ca măsuri urgente, partidul cere confiscarea integrală a tuturor câștigurilor de război, etatizarea (confiscarea în folosul statului) a trusturilor existente — adică a marelui majorității a industriilor și băncilor importante! — precum și participarea salariaților la beneficii. (Mai frumos ca în Rusia sovietică unde întreprinderile industriale și comerciale confiscate sau create de stat, nu oferă salariaților nici un fel de supliment de beneficiu, nici măcar în industriile metalurgice sau petrolifere unde beneficiile sunt fantastice)! Partidul mai cere „comunalizarea” urgentă a marilor magazine — create în cea mai mare parte de evrei — dar nu pentru a fi administrate de comune

Măsurarea urechilor și a nasului pentru stabilirea calității de arian sau nu, a cetățenilor germani

bazată pe exproprierea fără despăgubiri. Ce însemna pentru Germania o asemenea măsură, când știm că toată clasa suprapusă deține mari întinderi de pământ, își dădeau seama atât locuitorii dela țară, cari adăstau, cât și nobilii proprietari, cari nu se temeau, atâta vreme cât știau în viață pe **Hindenburg**, marele moșier din Prusia Orientală.

Toate celelalte cereri ale partidului (căci de-oamdată cere, spre a arăta poporului german că e de partea lui, nu a celor cari dețin uzinele, băncile, magazinele, moșiile) sunt mai mult de natură sentimentală sau de-adeptul naiv, care n'ar fi necesitat crearea unui nou partid și încă a unui partid revoluționar, cu menirea de a doborî un regim politic, spre a crea altul, mai fericit. Astfel din prima categorie fac parte cererile cu privire la învățământ, la educația civică a tineretului și la educația copiilor „buni” pe cheltuiala statului. (Ca și cum Hitler ar fi fost un elev „bun” și n'a fost ajutat de stat!) În categoria doua, naivă, a cererilor, trebuie să punem lupta „legală” împotriva mișcării artistice și literare, pe care domnii viitori miniștri n'ar socoti-o destul de „morală” și de „germană”.

În această pagină: Hindenburg, care cât a fost în viață, constituia aarecum o predică pentru unele măsuri ale hitleriștilor. Celebrii Einstein și Reinhardt au devenit indezirabili sub regimul hitlerist.

precum și înlocuirea dreptului roman cu unul „german” — cașicum dreptul roman ar fi altceva decât un cadru, în care noțiunile moderne da drept și justiție ar putea fi altele în Germanra decât în altă țară civilizată.

Mult mai interesantă însă este cererea mărunță — atât de ciudată într'un program de guvernământ! — că numai germanii de sânge pur să aibe dreptul de-a edita și redacta ziare. Dar dacă ne amintim că ziariștii germani de sânge „impur” erau evreii, adversarii cei mai siguri și inteligențele mai lucide din Germania, imposibil de cucerit cu astfel de baliverne, înțelegem prea bine de ce Hitler și camarazii lui cereau un astfel de privilegiu. El însemna traducerea în legislație a unei măsuri luate la întrunirile hitleriste din primii ani, de la München, când — cu toată necesitatea unor scandaluri, fie și numai ideologice, la discuțiile politice — s'a interzis intrare evreilor, (**Eintritt der Juden verboten**!), cari s'au dovedit de câteva ori capabili să răspundă — cu humor și definitiv! — celor mai grave calomnii ale domnilor oratori pur germani.

Antisemitismul „de rasă” al național-socialismului este înfățișat în fotografia de mai sus. El poartă numele multor evrei din presa mondială: **Alfred Rosenberg**

Partidul declară apoi că nu se va amesteca în lupta dintre bisericile creștine, acordând deplina libertate religioasă, cu excluderea — se putea altfel? — a „spiritului materialist evreesc”, cașicum toate celelalte cereri ale partidului, pe care le-am văzut mai sus (exproprierea trusturilor, magazinelor, moșiilor, participarea lui beneficii a muncitorilor) ar fi de cea mai pură natură metafizică. Principiul scris cu litere groase în programul partidului, că „interesul general trece înaintea interesului particular” e foarte frumos, atât de frumos încât nu se găsea grupare politică în Germania, care să nu-l fi adoptat, mai dinainte. Singurul păcat al acestui sublim principiu era că nu se putea preciza — și n'a precizat-o nici programul noului partid — unde încetează interesul particular și unde începe interesul general... Astfel că cele mai generoase „interese generale” se pomenesc — și s'au pomenit — a fi în serviciul unor destul de acute interese personale. Noul partid — ca toate celelalte partide — va ști de altfel să tragă mari foloase din fruntaria nehotărâtă a celor două categorice noțiuni.

Programul se încheie cu o afirmație impresionantă: „**Sefii partidului jură să lupte pentru înfăptuirea integrală a punctelor de mai sus și la nevae să-și dea și viața**”.

Avem puțința să ne dăm seama de seriozitatea programului expus mai sus, pentru că scriem rândurile de față după venirea lui Hitler la putere. Relațiile lui, din timpul opoziției de mai bine de zece ani, cu șefii marilor industriei, cu membrii cluburilor aristocrate și cu marii moșieri — toți înscrși în listele de „susținători”, cu sume importante, ai partidului — ar fi putut fi o indicație că Hitler nu va realiza programul de temelie al partidului. Indicație nesigură însă — căci șeful partidului național-socialist nu se prea încurca în sentimente de recunoștință, atunci când era vorba de înfăptuiri politice. A primit subvenții și din partea unor instituții cu caracter mai mult sau mai puțin vădit evreesc, fără să-și ateneze antisemitismul (încă o dovadă că numai oamenii foarte in-

teligenți, ca evreii din Germania, pot fi uneori și foarte proști). Totuș indicația s'a dovedit reală, căci Hitler nu este, n'a fost niciodată și nici nu va putea fi un om social. El e o fire natural teroristă, care are nevoie de o națiune armată și supusă până la sclavie, spre a putea duce terorismul și dincolo de fruntariile patriei. Orice altă concepție sau viziune despre actualul dictator al Germaniei, e greșită și se desminte zilnic.

Nu numai că Hitler n'a realizat niciunul din punctele fundamentale ale „programului”, punctele cu caracter social, dar a doua zi după ce a pus mâna pe putere, a înlăturat uneori cu o violență care a mers până la asasinat, pe toți colaboratorii destul de naivi ca să creadă în seriozitatea programului, — între care se află și creatorul teoriei „dobinzilor sclavagiste”, fostul profesor politic al lui Hitler, **Gottfried Feder**, unul din redactori programului...

E drept că la 4 Decembrie 1929, când se discuta în unele cercuri influente de mari industriași și mari capitaliști posibilitatea unei colaborări de guvern cu partidul național socialist, adversarul „dobinzilor sclavagiste” va declara în Reichstag, în numele lui **Hitler**, că partidul național socialist recunoaște nu numai proprietatea individuală, dar și „**însemnătatea socială a banche-rilor**”. De unde-ar fi putut bănuși intelectualul Gottfried Feder că șeful lui era mai sincer ca deobiceiu și că într'o chestiune atât de importantă Hitler nu-și mințea adversarii ca de atâtea ori, spre a-i distruge mai ușor, ci trăda chiar programul partidului?...

E ușor de văzut că din tot programul partidului, pus pe 25 de puncte, național-socialismul n'a înfăptuit decât unul singur — cel mai ușor, cel mai nefolositor, cel mai odios: punctul privitor la evrei. Nimic n'a oprit pe Hitler de la înfăptuirea desideratului canibalic al instinctelor lui primare: Nici amintirea anilor de sbucium sufletească de la Viena, când numai în urma unor „îndelungi și dureroase lupte sufletești” s'a hotărât să urască pe evrei, nici amintirea foștilor luptători evrei pe frontul german, unde-au lăsat un imens număr de cadavre — precum am arătat în altă parte — nici măcar adevărul istoric al prezenței evreilor în Germania de azi, încă de pe vremea ocupației romane, când au îndeplinit funcții publice importante... Nimic! Nimic nu l-a oprit! Evreii au fost într'adevăr expropriați, alungați și masacrați — indiferent de clasa socială din care făceau parte — fără ca măcar una din problemele fundamentale care se puneau noului Reich să-și găsească, prin realizarea acestei barbarii medievale, fie și un început de rezolvare. Au fost siliți să fugă din Germania lui Hitler și acei evrei de neînlocuit, pentru că valoarea lor sta nu în avere, sau în funcția socială, ci în calitatea unică a creierului lor: savanți ca **Einstein**, literați ca **Döblin**, artiști ca **Reinhardt** și **Elisabeth Bergner**.

În zelul lui propagandistic, în furia lui totalitară, Hitler nu va cruța nici pacea bisericească, pe care o recomanda cu atâtea căldură și cu atâtea pricepere a nevoilor electorale ale noului partid. Va ridica în ranguri supreme eclesiasti cu apucături politice și va jigni, în chip grosolan, figurile cele mai impunătoare ale creștinismului din Germania. În ceasul când scriem rândurile de față, această bătălie pentru politicianizarea bisericii — care-a urmat politicianizării mai lesnicioase a artelor și științelor — e încă în curs.

Am arătat că ultimul paragraf al punctului 25 prevede devotamentul șefilor până la sacrificiul vieții, pentru realizarea „integrală” a programului. E drept că mulți șefi și-au pierdut viața. Dar — precum vom vedea la timp — asasinați nu de adversarii național-socialismului, ci chiar de căpetenia lui. În ce privește devotamentul lui Hitler, foarte curând ni se va oferi prilejul să-l admirăm pe străzile Münchenului, pornind, alături de generalul **Ludendorf**, puerilizat de bătrânețe și necazuri personale, la doborârea regimului „infam”. Dar la cea dintâi salvă de gloanțe, Hitler se va culca la pământ și apoi o va rupe de fugă. Suntem însă, deocamdată, împreună cu întreg partidul, în faza eroismului ideologic.

Oricât ar fi fost de amarnic, de sgomotos și de victorios pe stradă antisemitismul noului partid, lipsea parcă o autenticitate. **Drexler** nu era în stare să scâncească decât o mică schelălăială de meșteșugar, înveninat de sărăcie proprie. Ziaristul **Herman Esser** nu putea trece de denunțul polițienesc și meschin, împotriva unor evrei cu stare civilă bine cunoscută. **Dietrich Eckart**, antisemit cu barbă, era un personaj moale, prea comod și fără prea multă zăre în sentimentele lui negre. **Gottfried Feder** lucra mai mult pe teren social și cum cea mai mare parte a evreilor germani nu intrau în categoria celor doi-trei mari bancheri „uzurari”, antisemitismul lui funcționa oarecum în gol, deasupra capului majorității evreilor. Hitler însuș nu era un antisemit înăscut, ci unul făcut și pe lângă lipsa lui de pregătire ideologică, mai

suferea de unele apucături ascetice, fanatice, de un caracter absolut judaic.

Era nevoie de un **autentic** huligan.

Și necesitatea istorică a oferit pe huligan.

Numai din Rusia țaristă se putea ivi un adevărat și ireductibil antisemit.

A venit într-adevăr din Rusia țaristă care, odată cu prăbușirea ei despotică, a lăsat fără ocupație, desorientați și muritori de foame toate bandele reacționare, celebrele sotnii negre care, ațâțate de poliție și plătite din fondurile secrete, executau acele feroase pogromuri, de care din doi în doi ani se îngroziau și înlemniau cinci continente.

Mai era nevoie, ca farsa să fie deplină, ca huliganul să aibe înfățișare spălăcit bălaie și să poarte nume jidovesc.

Așa s'a și întâmplat: Antisemitismul „de rasă” al național-socialismului are înfățișarea multor evrei din presa mondială și îl cheamă dulce **Alfred Rosenberg**.

În Ianuarie 1921 un anonim publică în „**Völkischer Beobachter**” din München un articol senzațional: **O invazie a germanilor în Rusia!** Un industriaș și publicist ocazional, Arnold Rechberg, mai propusese Antantei, dogmatic, o „eliberare” a Rusiei de sub „jugul sovietic” — dar fusese o propunere diplomatică, rece. Autorul articolului din gazeta müncheneză era mult mai frenetic — și astfel deveni celebru (căci nimic nu ridică brusc la celebritate ca anonimatul) perfect necunoscutul Alfred Rosenberg.

Cine era acest condei zgâlțâit de toate nevrozele misticei religioase?

Un tânăr venit din Rusia. În 1921 avea mai puțin de 30 de ani, fiind născut la Reval în 1893. Urmare arhitectura la Riga, apoi la Moscova după ce petrecuse o vreme în Crimeea alături de soția tuberculoasă — și ca toți intelectualii ruși cari râvneau să intre în clasa nobililor privilegiați, era huligan din creștetul capului până'n vârful unghiilor. Antisemitismul fanatic, mistic și creștin oferea singura punte sigură de trecere de la teigheaua părintească — tatăl lui fusese negustor — în saloanele aristocrației ruse, de unde se făcea alegerea demnitarilor și amicilor Curței. Surprins de revoluția rusă cu o diplomă moscovită, mai înainte de a-și fi valorificat cum se cuvenia — ca atâți din înaintașii lui — sufletul învrăbit de la Reval, care era să-l coste viața, citise mult și de toate. Mistica indiană și mistica rasistă a lui **Houston Steward Chamberlain**, autorul unui manual de istorie pamfletară „Bazele veacului al 19-lea”, îi erau familiare. Cunoștea aproape pe dinafară „Protocoalele înțelepților Sionului”. În lipsa unei activități politice concrete și mai cu seamă în lipsa unor satisfacții sociale imediate — destinul îl pedepsise să apară cu douăzeci de ani prea târziu în Rusia tuturor huliganilor! — Alfred Rosenberg se hrănea cu toate cărțile, broșurile, legendele „științele” și prevestirile care-l puteau consola. Germania, ca și celelalte țări ale Europei fuseseră invadate de refugiați ruși. După ce și-a cheltuit — ca atâți din compatrioți ultimele bijuterii ale familiei — pleacă de la Berlin, unde domniau spartachiștii la München, unde semnele reacțiunii se vădău mai categoric.

Aci se oferă, nu ca un arhitect la vreun birou de construcții, ci ca antisemit la revista săptămânală a bietului Eckart, care nu mai avea nici puterea nici răgazul să lupte cu înflăcărea tinereții, pentru sfânta „cauză”. Huliganul rus, documentat cu material senzațional absolut inedit în Germania, devine colaboratorul lui Eckart, prin el face cunoștință cu Hitler — pe care deasemenea îl cucerește — și trece apoi la „**Völkischer Beobachter**”, când revista cumpărată cu fondurile Reichswehrului, devine organul lui Hitler.

Dar, oricum, Germania nu era încă Rusia, fericita Rusie țaristă, unde cu puțin antisemitism se putea ajunge atât de departe — pe când cu idealismul și umanitatea se ajungea în Siberia — iar Münchenul cu toate scandalurile de stradă ale național-socialismului nu era încă vechea, nostalgică și mistica Moscova! Propovăduirea cruciadei creștine împotriva anticristului instalat la Moscova, dovedea nu atât o prea mare grijă de soarta Germaniei înfrântă și în Occident și în Orient, cât dorința fierbinte de a instaura în Rusia cât mai repede — cu ajutorul sabiei sacrosancte germane — vechea rânduire a medievalelor privilegii și a mentalității țariste.

Hitler, care se pricepe să folosească dacă nu să judece exact valoarea oamenilor, și-a dat seama numaidecât de excepționala valoare a acestui pur tip de huligan. Istoricul german **Heiden** face o descoperire senzațională: Înruirea până la similitudine a oratorului Hitler cu preotul ațâțător **Capone**, din 1905. O tainică înruire sufletească, mai adâncă poate decât bănuiau amândoi, leagă pentru totdeauna pe emigrantul rus de dezertorul austriac. Ei nu se vor mai despărți. Cum Alfred Rosenberg cons-

trăște numai absurde teorii de politică externă, care, în fond nu supără pe nimeni și nu se ocupă mai de loc de problemele sociale, atât de dureroase, de penibile, Hitler va folosi doar artileria grea a grosolanului său antisemitism, iar la venirea la putere îi va da în ministerul de externe, un serviciu fără nici o responsabilitate personală.

În deceniul de grele lupte ale partidului, Alfred Rosenberg va aduce uriașe servicii de presă, dobândind sgomotoase succese de gazetă, scriind despre „Mitul veacului XX”, (parafrazăre și reminiscențe din „Bazele veacului al XIX-lea”) despre „Imoralitatea în talmud”, despre „îndizarea popoarelor creștine” și alte chestii palpitante, de aceiaș seriozitate.

F. Aderca

În numărul viitor: Si acum vin „trupele de asalt”!

CUM SE ÎNLĂTURĂ SBÂRCITURILE

CE AM AFLAT DELA
O SPECIALISTĂ
DE FRUMUSEȚE

Pe când obrazul Dv. se destinae în timpul somnului, pielea Dv. poate mai ușor să absoarbă elementele nutritive și întineritoare ale Biocelului, care e acum conținut în noua Cremă Tokalon, culoarea roză, celebra Cremă de Paris. În modul acesta sbârciturile se înlătură, lihiile de grijă și defectele tenului dispar în timpul nopții. Dimineața se ivește frăgezimea, limpezimea și frumusețea noii piele catifelate care se află dedesubt. Ea face ca orice femeie să arate mai tânără cu 10 — 15 ani. —

Aceasta mi-a spus-o o celebră specialistă de frumusețe din Paris, când mi-a descris senzaționala descoperire a Biocelului făcută de Dr.

Stejskal, profesor la Universitatea din Viena. El a dovedit că sbârciturile și mușchii moleși ai obrazului nu sunt provocate de vârsta înaintată, ci de lipsa Biocelului din piele. Acest prețios element întineritor s'a obținut din animale tinere și se amestecă după un procedeu științific cu noua Cremă Tokalon, culoarea roză. Aplicați-o chiar astăzi seară și mâine veți arăta mai tânără. Succesul se garantează, altfel se restituie banii.

De vânzare la toate farmaciile, drogheriile și parfumeriile din țară. Noi prețuri reduse: Crema Tokalon, culoarea albă, la Lei 50.—, Crema Tokalon aliment, culoarea roză, la Lei 60.—.

PRIMUL INSTITUT COSMETIC MEDICAL BULEVARDUL CAROL, 39

Sub conducerea D-nei Doctor **M. RABINOVICI**, dermatolog specializat la Paris și Viena, consultă și tratează radical toate defectele pielii și ale tenului. Distrugerea definitivă a părului de prisos fără cicatrice garantând neapariția lui.

UNICUL INSTITUT DIN TARA ÎNZESTRAT CU APARATELE CELE MAI PERFECTIONATE SIMILAR CELOR MAI MODERNE INSTITUTE DIN STRAINATATE

Cons. 10-12 și 3-7 p. m. Consultații gratuite Miercuri orele 11-12 a. m. Telefon: 3-52-73

Cititi „MAGAZINUL”

Număr special de Crăciun. — 160 pagini, 30 lei

MAUSOLEUL DELA MATEIAS

Lângă șoseaua dintre Câmpulung și Rucăr, pe culmea muntelui Mateiaș, se înalță mausoleul în amintirea eroilor cari au căzut în luptele ce s'au desfășurat în această regiune.

Mausoleul construit de arhitectul Ionescu-Berechet, este, negreșit, cel mai remarcabil monument de război din țara noastră. Valoarea-i artistică se amplifică prin contribuția estetică a pictorilor **Nina Arbore** și **Olga Greceanu**. Decorația picturală a capelei și a tâmplei este opera acestor două artiste de mare talent, care au reușit să întregască și să desăvârșească, cu panourile lor de pe pereți și cupolă, minunata impresie de ansamblu a mausoleului dela Mateiaș.

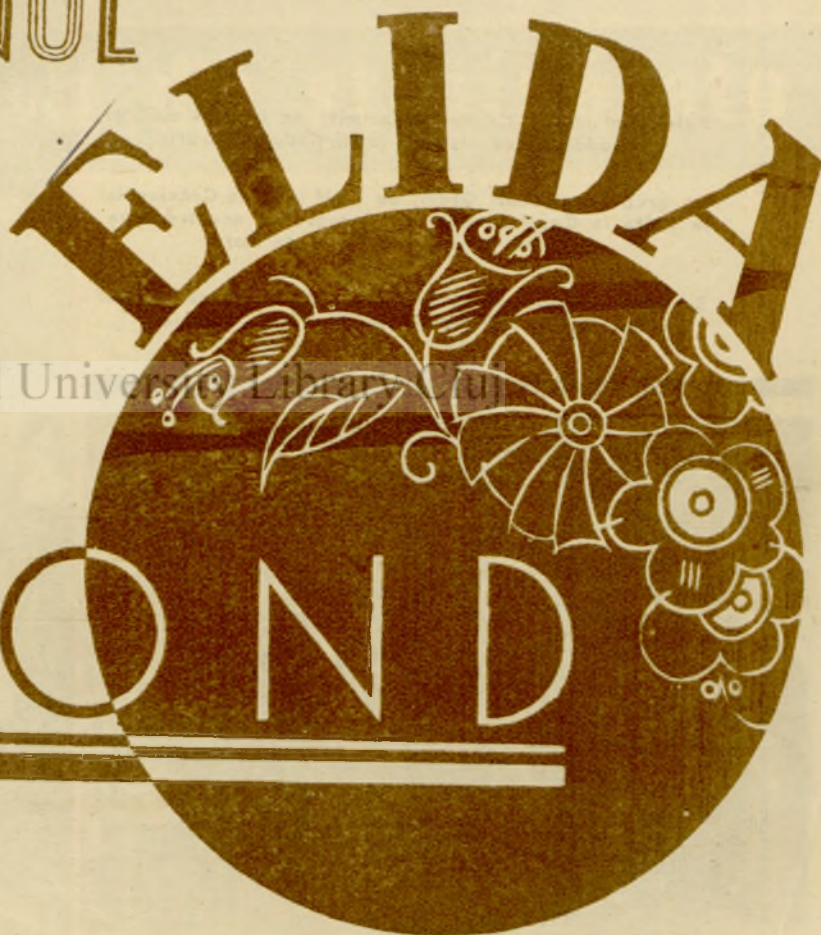

UN PRIETEN AL ROMANILOR

Monseniorul Dr. L. Zombory a fost decorat de Suveran cu „Steaua României” în gradul de mare ofițer.

SĂPUNUL

OPT ANI

„Realitatea Ilustrată” împlinește astăzi opt ani de apariție. Opt ani de muncă încordată, intensă, opt ani de străduință pentru deplina mulțumire a cititorilor.

Dacă privim în urmă și vedem drumul pe care „Realitatea Ilustrată” l-a parcurs dela apariție și până astăzi, nu putem să nu constatăm că eforturile depuse de conducătorii ei, au dat rezultatele cele mai fericite.

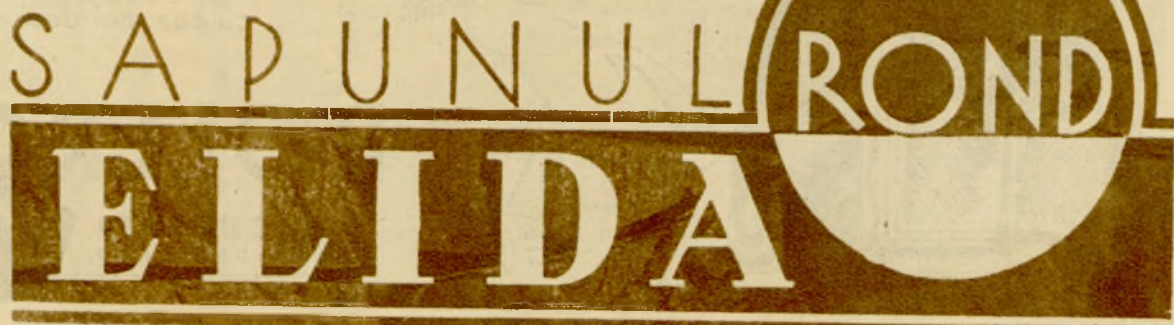
Prin continua ei îmbunătățire redacțională și tehnică „Realitatea ilustrată” a ajuns să fie nu numai cea mai bună și mai răspândită publicație periodică din țară (tirajul ei întrecând chiar pe cel al multor cotidiene), ci o revistă care poate sta cu cinste alături de publicațiile din occident.

Succesele formidabile obținute cu ultimele noastre numere festive de Crăciun și Anul Nou, ne îndeamnă să prezețăm pe calea muncii fără preget pentru continua îmbunătățire a „Realității Ilustrate”.

Dupăcum am anunțat și în numărul nostru trecut, chiar în cursul acestei luni revista își va mări formatul, fapt care va permite o prezentare a materiei și ilustrațiilor mai plăcută ochiului. Suntem încredințați că cititorii vor aprecia ca și până'n prezent, străduințele noastre către perfecțiune.

R. I.

- cu 6 parfumuri alese: Rose, Lavande, Oeillet, Lilas, Bouquet, Eau de Cologne,
- cu o formă ideală, plăcută la mână,
- o capodoperă a parfumeriei moderne.

Actualități din țară

Patriarhul Miron Cristea a primit, ca în toți anii, pe colindători cu steaua, împărțindu-le daruri.

Un grup de studenți Greci, au sosit în zilele Crăciunului în vizită în Capitala noastră. Fotografia noastră îi reprezintă la sosire în Gara de Nord.

Serbarea pomului de Crăciun s'a desfășurat cu un fast deosebit la institutul Pompilian din Capitală.

Ultimul succes!

al parfumeriei moderne e creația lui

R A V E L

cu cea mai desăvârșită Apă de Colonia

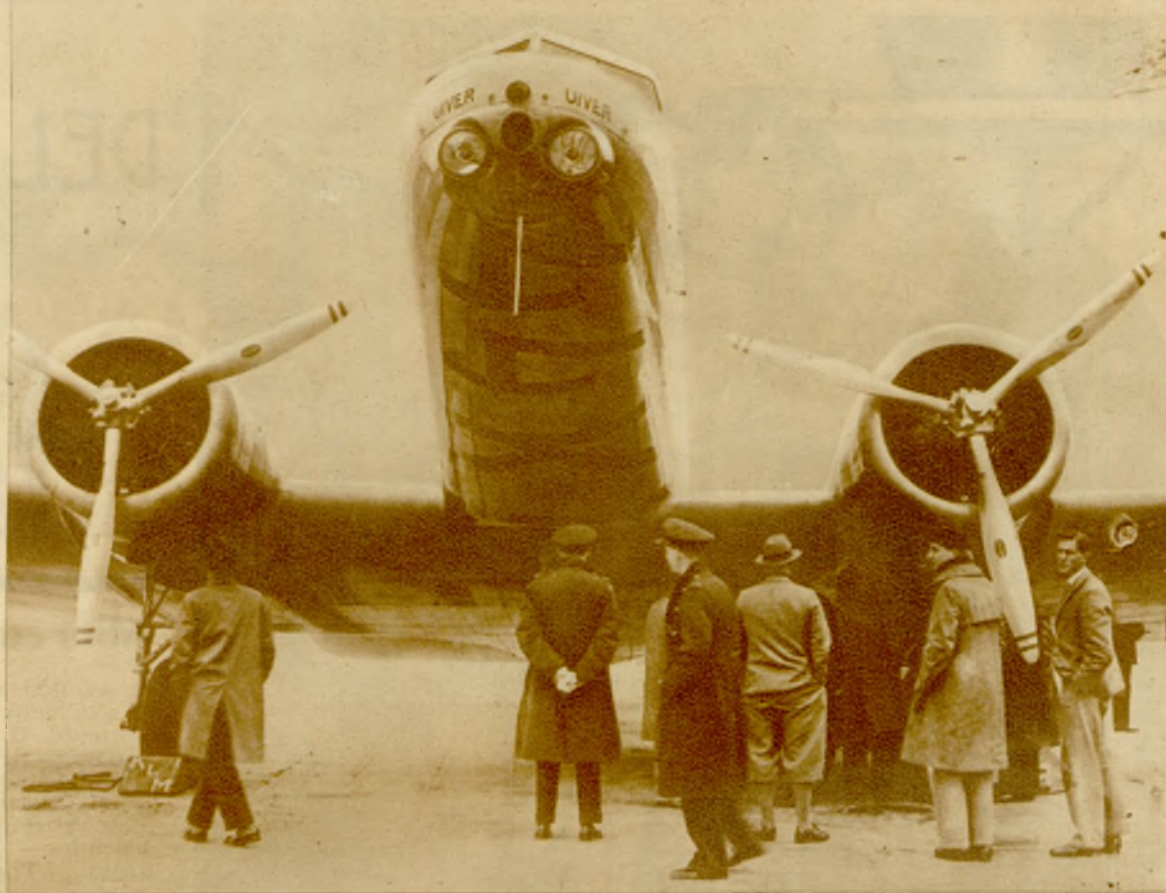
BOLERO

BUCUREȘTI
STR. ROMULUS, 48

Ravel

PRĂBUSIREA UNUI AVION OLANDEZ

În Olanda domnește mare agitație pe tema prăbușirii uriașului avion „Niver” care-și câștigase o reputație mondială. Avionul — pe care-l vedem în fotografia alăturată—se făcuse cunoscut în cursul raidului Londra-Melbourne

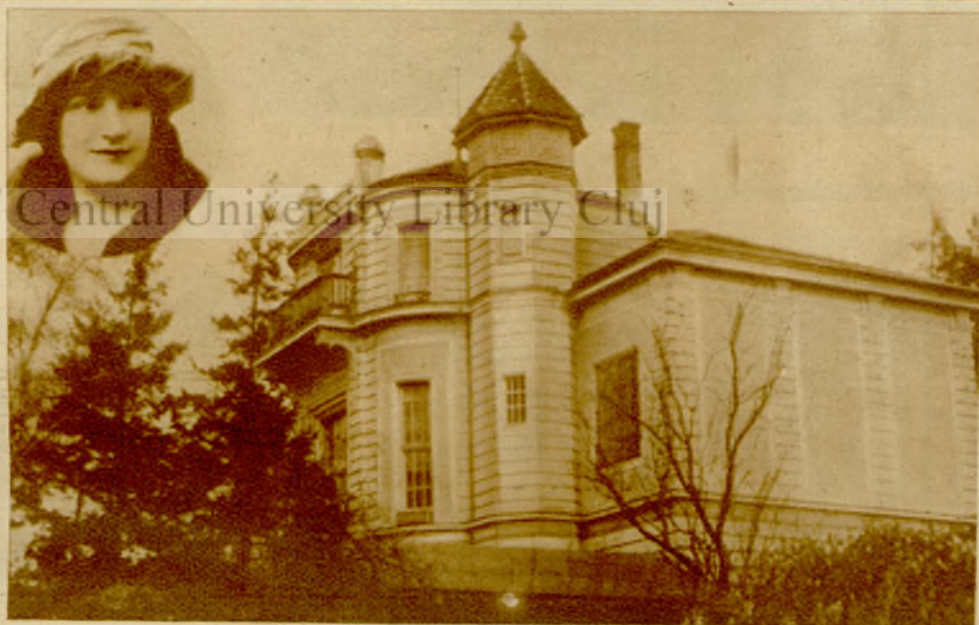

TIMBRE COMEMORATIVE

În Rusia s'au tipărit timbre comemorative în memoria celor trei aviatori exploratori ai stratosferei, care au reușit să atingă o înălțime de 22.000 metri, prăbușindu-se apoi

Noutăți din străinătate

VADUVA LUI LEO FALL SE SINUCIDE

Betty Fall, văduva cunoscutului compozitor de operetă Leo Fall, s'a sinucis în grădina vilei „Prințesa Dolarilor” care-i aparținuse odată. În fotografia noastră vedem pe sinucigașă (medalion) și vila „Prințesa Dolarilor”.

UN INCENDIU GROAZNIC ÎN AMERICA

Fotografia noastră reprezintă ruinele hotelului Kern din orașul Lansing (Statele Unite) care a fost distrus de incendiu. Peste 100 de pasageri ai hotelului și-au găsit moartea în flăcări.

DELA O răp

Vineri

Incontestabil că din p
făcut în această direc
tura. Acest neajuns, a
deni. Și a fost constata
origină a sportului.
Firește, nu se poate p
jocului. De aceia pedag
să reintroducă un joc
nastica spiritului. Un
diminueze puțin tend
tismului. Și au găsi

Miercuri

Sport. Putere, sănătate, vitejie
și alte multe lucruri foarte im
portante. Disciplină, ierarhie,
supunere și alte cuvinte mari.
Cine mai îndrăznește să facă
opinie separată? Dogmă! Toți
sunt de acord. Nu începe nicio
discuție: — Sportul e sport!
Totuș... Trebuie să mărturisim
— chiar cu riscul de a comite
o mare erezie — că așa numita
educație fizică nu poate să facă
excepție dela regula generală.
Și anume: Că fiecare lucru are
o latură bună, dar are și o la
ture rea.

Se vorbește de avantajile spor
tului. De ce nu s'ar vorbi oare
și de desavantajile lui? E,
într'adevăr, un sportist mai in
failibil decât Papa dela Roma?
De ce nu ni se spune căți copii se
prăpădesc, fiindcă li se cere,
deobicei, o sfortare care in
trece puterile lor fizice?

Cunosc câteva cazuri. Profesorii
noștri au refuzat să accepte
certIFICATELE medicale și n'au
admis scutirea unor copii debili
de corvada gimnasticii.

În Anglia, cel puțin, candidații
la campionatul de box, sunt
supuși unui examen medical.
Constatarea medicului trece
peste dogma sportului. Almin
teri..... înțelegeți, firește, ce
vreau să spun.

Joi

Incontestabil, jocul intră în pre
ocupările cotidiene ale copiilor.
Parcă Adam și Eva nu s'au ju
cat? Prima minge a fost un măr.
E totuș o deosebire între jocul
și dansul de altă dată și sportul
de azi. Fiindcă înainte era o
petrecere și acum e o obligație.
Fiindcă petrecerea a fost regu
lamentată și comercializată. S'a
făcut exces de zel. S'au deslân
țuit instincte și apucături brutale
care au înăbușit latura grațioasă
a jocurilor. Din pricina vehe
menței, jucătorii vor trebui să
se îmbrace în zale, ca vechii
cavaleri medievali, altminteri
riscă să fie scoși pe targă din
arenă.

Deocamdată se folosesc de haine
vătuite și de coifuri de piele,
pentru a îndulci loviturile.
Iată cum arată un jucător de
rugby din America...

N'aș vrea să spun că seamănă
cu un cap de câine; mi-e frică
să nu se ofenseze câinii...

Sâmbătă

Cu acest prilej, ni se p
o altă inovație interesă
O organizație sportiv
introdus sportul medi
Și în acest sport intră
cruzime. Deasemenea.
Căci această pasăre ră
are cioc și ghiare foar
Din fotografia de alăt
cul american se price
un șoim. Își ferește c
botniță. Impotriva
mâna cu o mânășă de
Acest sport e în origi
spiritual și mai puțin

Duminică

Vânătoarea cu șoimi
veche ca și jocul de ș
răspândit în antichitat
făcea vânătoare cu șo
tributul ce-l plăteam
știți, și un număr de ș
Pe semne că șoimii di
vânători, sau că șoima
dreseze într'un mod
Acest sport a dispăru
s'a menținut decât în
glia. În Africa și Asia
cu șoimi.

În 1923 s'a înființat in
și-a propus să reînvi
atunci apare în Germa
vastă specială.

Nu știu pentru ce an
torii de șoimi pe lăng
ale armatei germane. E
cătorie și un soldat
militară de șoimi asis

cina excesului ce s'a
, s'a neglijat învăța-
st constatat pretutin-
și în Anglia, țara de

cede la suprimarea
gii englezi s'au gândit
are să stimuleze gim-
antrenament, care să
ele brutale ale atle-
un mijloc, vechi de

multe secole: jocul de șah. Căci s'a observat
că, în genere, cei mai buni școlari sunt jucă-
tori de șah.

Bunul simț și simțul practic al englezului știe
să descopere diagonala între ceea ce e plăcut
și ceea ce e util.

Primăria unui sat englez a înzestrat cu bici-
clete, pe contul ei, pe toți școlarii, fiindcă
școala lor se află la o depărtare de cinci ki-
lometri.

După cum se vede, copiii sunt încântați de
această inovație: cu ajutorul acestui sport,
vor veni regulat la școală...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

re util să înregistrăm și
că în domeniul sportului.
tineretului american a
l al vânătoarei de șoimi.
lesigur, o doză bună de
nu e cu totul inofensiv.
toare nu e deloc blajină:
ascuțite.

se poate vedea că mi-
cum trebuie să umble cu
ul, căci pasărea e fără
iarelor, își protejează
iele tare.

caz mai instructiv, mai
primejdios decât boxul.

te probabil tot atât de
. Acest sport era foarte
și în Evul de mijloc. Se
și în țările noastre. În
prciei intra, după cum
mi.

Carpați erau foarte buni
i noștri se pricepeau să-i
sebit de iscusit.

in țările Europene; nu
teva localități din An-
e mai face și azi vânat

ermania o societate care
acest sport. Firește de
ia, în acest scop, și o re-

e, s'au înființat crescă-
regimentele de vânători
producem alături o cres-
mar. La această școală
i doi câini de vânătoare...

Un soldat german dă lecții de muzică unui șoim.
Negreșit, pasărea răpitoare face instrucție militară; sau
cum se mai spune: paramilitară. E o problemă de disciplină.
Pasărea va trebui să se deprindă cu sunetele goarnei și să
se supună semnalelor. Capul șoimului este învelit cu o că-
ciulă, cu moț de pene. Când intră în acțiune i se scoate
căciula.

Bănuim că serviciul militar al Șoimilor a fost introdus
pentru lupta împotriva porumbeilor călători cari fac ser-
viciul de curier militar.

Poate, însă că mai are și alt rost...

Mărturisim că mult mat simpatică ne este săniuța, cu cele
două fetișcane deghizate în proletare.

Mai întâi, fiindcă sportul cu sania este la îndemâna oricui.
Al doilea, fiindcă înseamnă democratizarea sportului. Alt-
minteri, ce rost ar avea costumul muncitoresc? Și al treilea
— nu îndrăznesc să spun deodată ce bănuiesc — fiindcă...
Marx a spus: „Proletari din toate țările uniți-vă“.

F. DIMA

FABRICANȚII DE NOROC IN JAPONIA

De anul nou își cumpără fiecare american frânghia sfântă de mătase, care aduce noroc purtătorului ei. Negustorii japonezi exploatează această credință. Fotografia noastră reprezintă un colț dintr-o fabrică de... noroc.

CEL MAI IMALT OM DIN LUME

Iată mai jos o fotografie cu adevărat curioasă. Un american, care l-a bătut în înălțime și pe Mitu Gogea al nostru. Contrastul dintre el și celelalte două personaje cu care s'a fotografiat — o domnișoară normală ca înălțime — și un om aproape pitic — sunt izbitoare.

FELDEFFEL

ADEVARATUL TIP AMERICAN

Cei doi tineri din fotografia alăturată au fost aleși cu prilejul unui recent concurs la care au participat mii de studenți americani, ca cei mai reprezentativi tipuri ai tinereții americane.

CELE MAI PERFECTE PICIOARE DIN AMERICA

În fotografia de mai jos vedem câteva din concurențele premiate la un recent concurs pentru „cele mai perfecte picioare”. Concursul a avut loc în America.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Noua sală a tronului

Noua sală a tronului de la Palatul Regal din Calea Victoriei este inaugurată cu prilejul zilei Anului Nou. Fotografia noastră, reprezintă partea principală a sălii. Sub baldachin a fost așezat tronul. Lucrările pentru amenajarea sălii tronului au fost conduse de d. arhitect Lorenz.

(Foto I. Berman)

DIN TOATĂ LUMEA

MISS PARIS 1935

Intr'un elegant restaurant de pe Champs-Élysées a fost aleasă Miss Paris pe anul 1935: este domnișoara Andrée Lorain pe care o vedeți în fotografia alăturată.

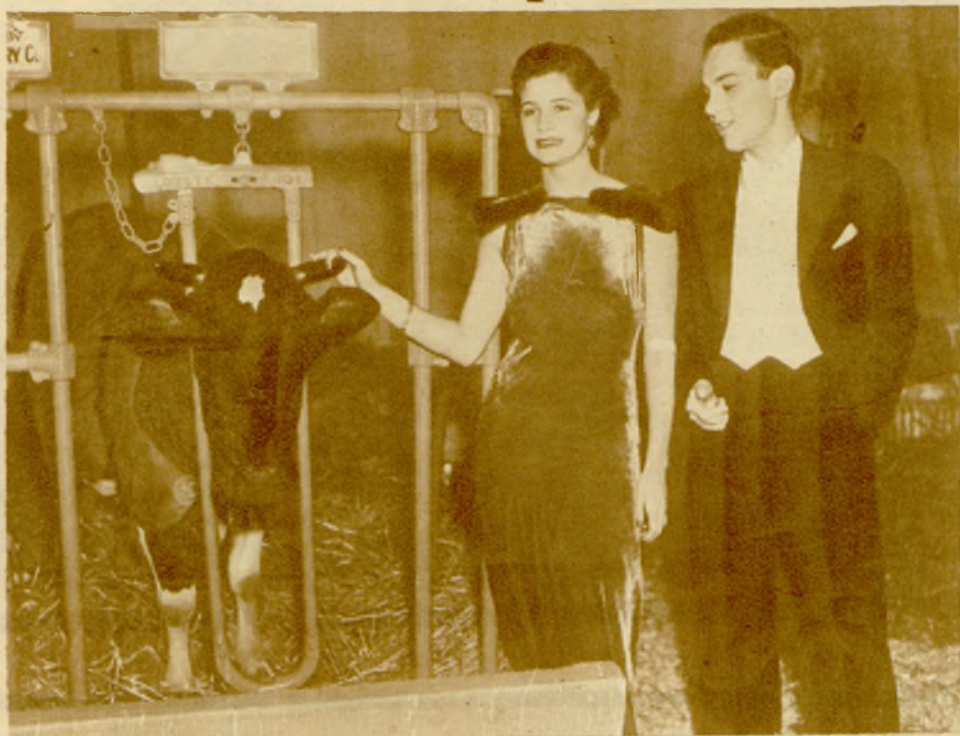
O FAMILIE SĂNATOASA

este cea a doctorului Louis Estes în vârstă de 74 ani. Soția lui a dat naștere recent la al zecelea copil! Fotografia noastră îl reprezintă pe doctorul din Los Angeles cu soția și cei zece copii ai săi.

UN BAL IN GRAJD...

Cea mai înaltă societate a New-Yorkului a asistat la un bal de binefacere cu tema: „un bal în grajd”. În fotografia noastră, un aspect din sala de bal: doi tineri și...un bou costumat!

PRINTESA MOSTENITOARE A ITALIEI...

...și fiica ei prințesa Maria Pia, după cea mai recentă a lor fotografie.

CARE E VIITORUL COPIILOR MINUNE?

Doctorul Boiton dela Temple University arată că de cele mai multe ori inteligența lor părăsește dela o anumită vârstă în sus și că pot cădea cu mult mai jos decât un individ mediu.

NE vine când și când vestea câte unui copil minune, care la șase sau opt ani se manifestă în muzică, matematică sau alte domenii ale artei și ale științei mai bine ca un adult, după ani de zile de studiu.

Mare senzație face acum la Moscova mica șefă de orchestră **Margaret Heifetz**, care n'a împlinit încă zece ani.

Copilul **William Mac Neil**, din Atlantic (Massachusetts) are cinci ani și discută istorie, literatură clasică și chiar chestiuni de economie politică, cu o competență de profesor universitar. În Harlem, un cartier din New-York City, se află o fetiță neagră anume **Philippa Schuvler**, care citește curent, dansează cu talent și posedă întinse cunoștințe de geografie, dar nu are mai mult de trei ani.

Tot în Statele Unite, **Aubrey Rainier** a dat o serie de concerte, pentru care criticii l-au proclamat cel mai mare celist al lumii. Această proaspătă celebritate muzicală are tocmai nouă ani.

Acum câțiva ani, **Billy Nasch** din Brooklyn, în vârstă numai de patru ani, a promovat un examen de geografie, istorie și economie politică, la care ar fi căzut foarte mulți adulți.

În anul preparator al uneia din Universitățile din Nord-Vestul Statelor Unite, se află nu mai puțin de cinci copii precoci, dintre cari cel mai vârstnic are cincisprezece ani.

La Los-Angeles, o mamă a fost dată în judecată, pentru faptul că nu permitea băiețului său, în vârstă de nouă ani, să frecventeze școala primară. Ea a adus copilul care citi înaintea președintelui, curent și cu o dicțiune impecabilă și dovedi că posedă în geografie, istorie și alte domenii, cunoștințe mai întinse decât toți cei de față. Mama explică apoi că-și educase copilul acasă, printr-o metodă specială, care era secretul ei, dar se pare că micuțul nu era în fond decât un copil minune, ca acei despre care am vorbit până acum.

Cu toată frecvența apariției a acestor remarcabile inteligențe infantile, care cu vremea ar trebui să ajungă miraculoase, nu putem spune că lumea e aglome-

rată de genii. În teorie, s'ar părea că băiețușul de opt ani, care cântă la pian aproape tot atât de bine ca și **Paderewski**, îl va eclipsa pe acesta cu totul,

nime, deși s'au enunțat în ultima vreme câteva teorii oarecum plauzibile.

Unul din sfârșiturile cele mai frecvente ale copilului precoce, este o moarte prematură. Un astfel de caz a fost fiul mai mic al lui **John Evelyn**, al cărui faimos ziar este una dintre comori-

copil minune muri la cinci ani și trei luni.

Un alt sfârșit nu tocmai rar al copiilor precoci, pare să fie crima. Acum câteva luni, elevul excepțional de strălucit al unei școli superioare din Pelham (New-York), în vârstă de 12 ani, a fost prins de poliție încasând

Ultima senzație a New-Yorkului o constituie orchestra de copii din fotografia de mai sus.

în momentul când va ajunge la maturitate. Tot astfel, copilul genial care la patru ani face poezii reușite, ar trebui să ajungă cu vremea cel mai mare poet al lumii.

În realitate însă, se pare că aceste prognosticuri nu se prea realizează. Dacă toți copiii minune ar deveni geniile ce promit a deveni, lumea s'ar pomeni cu un popor de supra-oameni, cari i-ar umili pe toți ceilalți, prin prezența lor.

Se întâmplă însă foarte adesea, dacă nu de cele mai multe ori, ca strălucitul copil-minune să dispară cu totul din scenă și să nu se mai audă niciodată de el. După o teorie populară, ei s'ar consuma cu prea mare intensitate înainte de vreme, asemeni proverbialei lumânări aprinsă la ambele capete. Psihologii de profesie, cari au studiat fenomenul precocității infantile, înclină să accepte această teorie, sau admit cel puțin că rareori ajunge copilul precoce să realizeze strălucita făgăduială a primilor ani.

Cât despre cauzele acestei păliri, părerile nu sunt tocmai una-

le literaturii engleze. La vârsta de doi ani și jumătate băiețelul lui scria cuvinte englezești, latinești, grecești și germane. La patru

face el credea că era prețui de răscumpărare într-o răpire ce se făcuse din inițiativa și sub directivele lui.

Tânărul Louis Miller din Philadelphia, s'a dovedit a fi un calculator genial. Interesant este faptul că tatăl lui este lucrător șomer, iar mama lui este analfabetă.

ani traducea din latină și greacă și cunoștea perfect gramatica engleză, franceză și latină. Acest

Anul trecut, s'a descoperit că autorul unei scrisori ce amenința cu răpirea și care ținuse poliția

vreme de două zile într-o stare de acută tensiune, era o fetiță de zece ani din Pleasantville (New York).

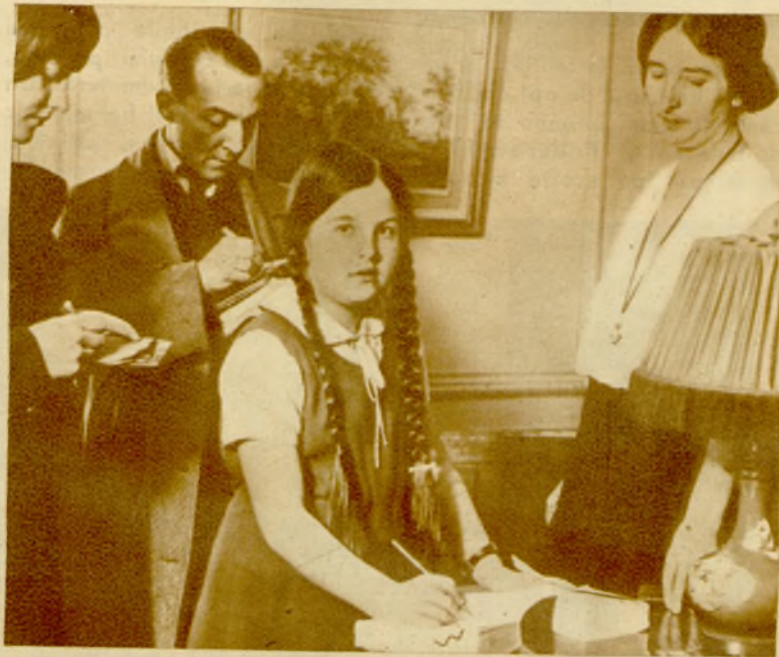
Și nu de mult s'a ocupat întreaga presă de cazul unui spărgător care opera cu multă abilitate la Hâvre, în portul francez și care s'a descoperit în cele din urmă că era strălucita elevă a unui liceu din împrejurimi. Anul acesta a fost arestat la New-York City, pentru tâlhărie, un tânăr în vârstă de 17 ani, care la 14 ani terminase liceul, cu cea mai mare medie.

Dikie Moore, care la vârsta de 5 ani a reușit să fie una dintre celebritățile Hollywoodului.

Această tristă regulă n'are însă puține excepții, mai cu seamă atunci când e vorba de copii muzicanți. Acum o generație, micul **Josef Hofman** constituia una din faimoasele minuni muzicale, recunoscut fiind ca mare pianist, deși mâinile lui

realizat fâgăduelile începutului. La fel au fost violoniștii **Jascha Heifetz** și **Yehudi Menuhim**, cari au evoluat cu vârsta. Profesorul **Thadeus L. Bolton**, șeful departamentului de psihologie dela Universitatea Temple din Philadelphia, a declarat de curând că viitorul copiilor precoci îi pare încă extrem de problematic. Discutând perspecti-

Scolărița **Madine Roubakine**, în vârstă de 11 ani, a câștigat premiul literar instituit la Paris pentru scrierile tinerețului. În fotografia noastră, vedem citind autografe ziariștilor.

vele a trei copii-minune, descoperiți în Pennsylvania, d-rul **Bolton** a spus că un copil care prezintă un talent extraordinar, într-o anumită direcție, desvoltă adesea mai târziu în viață o inteligență sub-mediocră.

Recentele descoperiri din Penn-

adunare, scădere, înmulțire, etc. În **Chester (Pennsylvania)** se află un băiețel anume **Charlie Fritz**, în vârstă de șapte ani, care are aproape un metru și jumătate înălțime și posedă bagajul intelectual al unui strălucit student, deși a intrat în școala primară de-abia acum un an.

A treia dintre recente descoperiri din Pennsylvania este **Do-**

rothy Mae Weters din **Kington**, în vârstă de patru ani. Precocitatea acestei fetițe se manifestă în scris și citit. Deși mai are încă doi ani până să poată fi admisă în școală, ea a terminat manualele cursului primar și pe cele ale gimnaziului.

Profesorul **Edward A. Lincoln**, dela Universitatea Harvard, a făcut iarna trecută înaintea Asociației Americane pentru propagarea Științei un raport, referitor la un studiu, pe care el și asistenții săi l-au făcut, asupra unui grup de copii din cursurile inferioare ale unui liceu de lângă Boston. Un grup de patruzecișicinci de băieți și de douăzecișisase de fetițe a căror inteligență s'a dovedit—prin încercări utilizate de obicei pentru copii de vârsta lor—cu mult deasupra mijlociei, au fost urmăriți timp de cinci și opt ani, în trecerea lor prin școală. La sfârșitul acestei perioade, inteligența copiilor a fost din nou pusă la încercare, prin examene potrivite cu vârsta la care ajunseseră.

În concordanță cu multe alte constatări, care au dus la concluzia că a porni întâiul nu înseamnă numaidecât a fi tot cel dintâi care ajunge la țintă, profesorul **Lincoln** a văzut că acest grup de copii superiori nu avuseseră o dezvoltare mai rapidă decât a copiilor cari porniseră cu o inteligență mij-

locie. Mai bine de o treime din ei au căzut sub nivelul mijlociu, adică au progresat mai încet decât ceilalți copii, cari nu avuseseră un început atât de promițător.

Ceeace-l interesează pe psiholog este însă cauza acestei opriri în evoluția precocității. E oare aceasta o lege a naturii, după care dezvoltarea prea timpurie și prea rapidă înseamnă mai târziu o încetinire a progresului, sau se poate evita acest destin, în așa fel încât copilul precoc să-și poată urma evoluția și să devie un supra-om? O teorie ce încearcă să explice acest fenomen, ar fi aceea a izolării. Copiii precoci se văd atât de diferiți de ceilalți colegi ai lor, încât devin psihologicește anormali. Ei pot deveni îngâmfați, făcând paradă de superioritatea lor, sau se simt stânjeniți de această superioritate și încearcă s'o ascundă. În orice caz, le lipsește educația necesară, ce se dobândește printr'un activ contact cu copii de o inteligență egală.

După o altă teorie, copilul precoc ar tinde să se coboare la nivelul celorlalți camarazi ai săi, pur și simplu prin faptul că se amestecă cu ei. Se știe că în fabrici un lucrător rapid tinde să lucreze mai încet, când lucrează cu alții de-o repeziciune mijlocie, tot așa cum un lucrător mai lent decât mijlocia, caută să-și accelereze mișcările, într'un mediu mai agil. Toți oamenii excepționali, spune această teorie, tind a coborî, spre a se apropia de mijlocie.

Grischa Goluboff, în vârstă de 9 ani, este un violonist minune. În fotografia noastră, el este felicitat de compozitorul **Chr. Sinding** după ce a executat cu măiestrie o bucată de-a lui.

Cea mai probabilă explicație a ciudăteniilor „copiilor minune” este însă aceea propusă de profesorul **Bolton**, dela universitatea Temple, și anume teoria că atât capacitatea precocității cât și stagnarea dezvoltării, se datoresc unei dezvoltări unilaterale a creierului.

Psihologii credeau într-o vreme că există în creier „centre” speciale pentru o înclinație sau

O fată londoneză în vârstă de 14 ani a scris o piesă de teatru reprezentată la Londra. Fotografia noastră o reprezintă pe autoare conducând o repetiție.

deabia de cuprindeau octava. Astăzi, același **Josef Hofman** este cel mai mare muzicant din lume, și s'a dovedit în același timp un strălucit profesor, compozitor și administrator de școli muzicale. Marele **Franz Liszt**, ale cărui compoziții sunt zilnic cântate pe toată suprafața pământului, a fost un alt copil-minune care a

sylvania manifestă tocmai o remarcabilă precocitate în anumite direcții. Un băiețel anume **Herman Louis Miller**, în vârstă de cinci ani, face impresia unui mic geniu matematic. El e în stare, chiar când bate mingea, sau joacă cărți cu fratele său mai mare, să-ți dea repede și corect rezultatul unor operațiuni de

alta; un centru pentru genul matematic, un altul pentru capacitatea de-a vorbi limbi străine, etc. Astăzi se știe însă că această teorie e cu totul greșită. În mod virtual tot ce constituie activitatea intelectuală, este opera unei mari părți din creier. Oamenii normali ai mijlociei au parte de o dezvoltare egală a creierului.

simț și care nu e în fond decât o capacitate generală de gândire sănătoasă a creierului, devine cu neputință de format, deoarece toate posibilitățile acestui organ au fost canalizate în muzică, matematici, etc. Teoria aceasta explică și excepțiile regulei copiilor precoci, cari mai târziu recad în mediocritate: unele creere au puterea de-a

Copilul minune Ruggiero Ricci, virtuosul violonist în vârstă de 9 ani dând autografe...

Copilul precoc, pe de altă parte dezvoltă foarte devreme în viață o capacitate care atinge în scurt timp perfecția. Aceasta afectează întreaga organizare a creierului, în așa fel încât educarea oricărei alte facultăți devine dificilă, sau chiar imposibilă. Ceeace se numește bun

înfrânge acest handicap al dezvoltării unilaterale și continuă a se dezvolta. În orice caz psihologii și pedagogii sunt de acord asupra teoriei că a fi un copil precoc, sau a avea un asemenea copil în familie, înseamnă a face o experiență primejdioasă.

AL DOILEA COPIL AL LUI LINDBERGH

John Lindbergh, al doilea fiu al aviatorului american Lindbergh are acum doi ani și trei luni și este păzit de mama lui cu multă grijă. Nici un fotograf, nici un străin, nu are voie să se apropie de el. Reporterul nostru fotograf din New-York a reușit totuși să surprindă pe stradă, pe mamă și fiu.

Umezeală, rece! acuma deci **NIVEA**

Când afară viscolește, dacă plouă sau ninge, atunci pielea necesită o deosebită îngrijire. Protejați deaceea în fiecare seară obrazul și mâinile cu Crema Nivea. Această Cremă face pielea fină și catifelată, devenind în același timp rezistentă, încât nici vremea aspră nu o influențează în rău.

Crema Nivea pătrunde profund în piele, deoarece conține "Eucerita" substanță care nu lasă luciu unsuros; ea este crema indicată pentru zi și noapte.

Crema Nivea:

în cutii Lei 16.- — 72.-
în tuburi Lei 30.- — 45.-

Beiersdorf & Co. S.A.R., Brașov

CALENDAR-IANUARIE

2

1929. Moare la Antibes marele Duce Nicolae Nicolaevici, generalisim al armatei ruse la izbucnirea războiului mondial. (Alăturat chipul).

1821. Apare la Buda „Biblioteca Românească”.

1837. Apare la Brașov „Foaia Duminecii” condusă de George Barac.

3

1643. S'a născut matematicianul, fizicianul și astronomul englez Isac Newton. A descoperit legile gravitațiunii universale. (Alăturat chipul).

1886. A murit tipograful Francisc Göbl adus în țară de către mitropolitul Nifon în anul 1852.

1924. A murit Ernst Babelon fost membru de onoare al Academiei Române.

4

1847. Timotei Cipariu întemeiază la Iași ziarul „Organul luminării” cel dintâi periodic românesc scris cu litere latine. (Alăturat chipul lui Cipariu).

1829. A fost inventat alfabetul pentru orbi de către Braille.

1852. S'a născut publicista Mite Kremnitz, a cărei prietenie cu Eminescu este descrisă în romanul „Mite” de Eug. Lovinescu.

5

1910. S'a născut Arhiducesa Ileana a României. (Alăturat chipul).

1859. A fost proclamată unirea Moldovei cu Muntenia.

1901. A murit pictorul elvețian Arnold Brocelin.

1922. A murit exploratorul polar Ernest Henry Shackleton în ținutul Polului Sud.

6

1802. S'a născut „părintele literaturii” I. Heliade Rădulescu (alăturat chipul).

1412. S'a născut Ioana d'Arc fecioara din Orleans.

1850. S'a născut D. Protopopescu-Pake, fost primar al Capitalei.

1881. S'a născut poetul Ion Minulescu.

1932. A murit literatul Iacob Negruzzi.

7

1867. Puterile garante trimit Porții nota de recunoaștere ca domnitor a lui Vodă Carol.

1630. Gavril Bethlen, Principele Ardealului, e înmormântat la Alba Iulia.

1932. A murit juristul C. Hamangiu, fost ministru.

8

1928. A murit compozitorul D. Kiriac. El este autorul „Imnului de slavă” cântat la Alba-Iulia la încoronarea Regelui Ferdinand. (Alăturat chipul).

1596. Mihai Viteazul, bate pe Turci și ocupă tot malul Dunării.

1873. S'a născut Elena de Muntenegru, Regina Italiei.

EAU DE COLOGNE
extase
IN AMBALAJ DE LUX
cel mai frumos cadou!

Parfumerie NORTIER

Citiți „Magazinul”

STOMACUL și MEDICUL

Neplăcerile provenite din la stomac, cari nu sunt simple nepăceri vremelnice, — solicită intervenția medicului. Doctorul dvs. vă va spune despre ce rău e vorba și vă va prescrie o rețetă potrivită. Un mare număr de medici, — în Franța și dincolo de hotarele acestei țări, — prescriu Magnesia Bisurata care în câteva clipe, potolește orice rău al stomacului, datorit unui exces de aciditate, unei defectuase asimilări a alimentelor sau unui exces de mâncare. Nici unul din răurile obișnuite ale stomacului, datorite cauzelor mai sus pomenite, ca: degajări de gaze, acridi, grețuri, somnolență după masă, nu rezistă unei jumătăți de linguriță de cafea cu Magnesia Bisurata, luată în puțină apă. De vânzare la toate farmaciile și drogueriile cu prețul de Lei 75, — sau în formatul mare economic cu Lei 110.

Renumiți Canari de Hartz

au obținut medalii și diplome la toate expozițiile din a. c. dela 300 lei în sus. Canari tenori și colorati, cântăreți ziua și noaptea vinde Crescătoria modernă din Galați str. V. Lupu 46. Trimite ramburs garantând sose-

rea în perfectă stare chiar în gerul cel mai mare. Nemulțumitorilor schimb sau restituie costul. Canari orange, argintii, aurii, albi, etc. Cereți prospectul gratis.

TĂRANCELE DIN LITTORIA IL AȘTEAPTĂ PE MUSSOLINI

Mussolini a inaugurat recent a 93-a provincie a regatului Italiei: Littoria. În fotografia noastră vedem țărâncile din acea regiune, purtând pitoreștile lor costume naționale, în așteptarea ducelui

SEZON LA MIAMI

La Miami în California nu este iarnă. Palmierii sunt mai frumoși ca niciodată, iar un grup de încântătoare girls, poartă pe trupul aproape gal, costume de modă veche.

I. HELIADE RADULESCU

de AL. IORDAN

Fără îndoială că figura cea mai reprezentativă a vieții noastre culturale, din prima jumătate a secolului trecut, este Ioan Heliade Rădulescu, căruia pe bună dreptate i s'a spus „părintele literaturii românești”. Născut în Târgoviște, la 6 Ianuarie 1802, fiu al postelnicului de poteră Ilie Rădulescu și al grecoacei Frusina, Heliade a început prin a învăța carte grecească dela dascălul Alexe, din București. Ceiace îl atrăgea însă, nu erau cunoștințele de grecește ci învățătura românească, și în această privință, pasagiul ce reproducem din mărturisirea sa, este edificator :

„Într-o Duminică am văzut la poarta bisericii Crețulescu, lume multă adunată : am stat să văd ce este : un fecior sau vizitiu cetea în gura mare Alexandria, și câți treceau pe drum se opreau și ascultau... Nu mă putui deslipi de acolo... ascultam descrierea acelu loc plin de răcoare, de verdeață și adăpat de fântâni cu apă vie... Am venit acasă și am cerut foarte rebel, plângând, să-mi dea doi lei să cumpăr o carte. Eram rău când plângeam ; sculam vecinii în picioare. A trebuit să mi se dea banii și alergai îndată și-mi cumpărai cartea prețuită și plină de minuni. Dar ce să fac cu dânsa ? Că în mâinile mele era mută. Voi să cetesc, câteva slove se potriveau cu cele grecești ; dar mă împiedeau o grămadă de alte încurcături ce semănau unele turnuri ; altele caractețe sau scorpii ; altele țesturi și ciuperce. Tata nu era în București să-mi spue, mama știa numai grecește ; Dar în grădină erau niște olteni cari aveau călimări la brâu”. Heliade se rugă de ei și ruga îi fu ascultată. Într-o jumătate de ceas nu mai avea trebuință de dascăl, iar în patru zile termină aceea minunată carte, în care timp nu mai dete pe la școala dascălului Alexe. „Pân-deam să nu mă vadă nimeni, mă urcam în pod ; mă băgam sub un coș și acolo ceteam vitejiile lui Alexandru cel Mare.”

Așa a învățat Heliade, românește !

Între anii 1815—1818 urmează cursurile școlii grecești dela Schitu Măgureanu, în care timp a cetit cu asiduitate pe filozofii și poezii Greciei antice. Când Gheorghe Lazăr, descălecă în București și puse bazele unei școli superioare românești, Heliade a fost printre primii elevi ai dascălului ardelean, iar mai târziu, colaboratorul și continuatorul operii acestuia.

Îndrumător didactic și spiritual, Ioan Heliade Rădulescu a desfășurat o uriașă muncă pe toate tărâmurile culturale și sociale, scriind, îndemnând și încurajând pe alții în preocupările scriului, fondând ziare și reviste, fiind autor de versuri și proză, traducând și localizând, întemeind Conservatorul și Teatrul Național, cu un cuvânt a îmbrățișat toate domeniile în care se simțea nevoia unei minți luminate și a unei puteri de muncă pentru a se pași pe căile progresului. Maosului lingvistic de care era cuprinsă societatea românească în acea epocă, Heliade i-a opus sănătosul principiu : „Pentruce să nu scriu după cum pronunțăm, când scriem pentru cei care trăesc, iar nu pentru cei morți.”

Spre a putea ușura posibilitățile de tipărire, atât a operelor sale cât și ale altor scriitori, Heliade a deschis, în anul 1832, o tipografie de sub teascurile căreia au pornit multe raze luminoase în societatea românească de atunci.

Dar nu numai scrisul a fost domeniul prin care a activat Heliade, căci în frământările politice din jurul anului 1848, el a ocupat un loc de frunte.

Fondând împreună cu I. Cămpineanu, „Societatea Filarmonică” unde pe lângă chestiunile de teatru erau desbătute și problemele politice la ordinea zilei, Heliade, încă de atunci și-a fixat punctul său programatic, care în esență a rămas tot timpul același : naționalism, libertate, progres.

Când amestecul Rușilor, în treburile lăuntrice ale Țărilor Românești luă un caracter prea accentuat, Heliade se declară adversar hotărât al acestora, atitudine pe care și-o manifestă atât cu ocazia încercării de a se introduce în Regulamentul Organic, un articol adițional, cât și prin publicarea unor fabule îndreptate împotriva intențiilor Rusiei.

Un alt act politic al lui Heliade, care trebuie relevat, este acțiunea desfășurată de el în legătură cu bine-cunoscuta mișcare dela Islaz, din 9 Iulie 1848, cu care ocazie redactă proclamațiunea care cuprindea dezideratele poporului. În urma acestei mișcări, Bibescu Vodă abdicând, Heliade a fost numit membru al guvernului provizoriu.

Participant activ la frământările din acea epocă, Heliade a lăsat generațiilor viitoare, descrierea evenimentelor în trei lucrări cu caracter istoric : „Memoire sur l'histoire de la regeneration roumaine” ; „Souvenirs et impressions d'un proscris” ; și „Spiritul și materia sau echilibrul între antiteze”.

Pentru uriașă activitate desfășurată, atâtea decenii, Heliade a fost ales membru fondator și mai târziu președinte, al Academiei Române.

Iar când seceră morții tăie firul vieții acestui titan al secolului al XIX-lea întreaga presă n'a pregetat să-i aducă cele mai mari elogii numindu-l „cel mai mare poet, cel care ne-a învățat a scrie și a ceti românește cu literele străbune, cel dintâi gramatic, cel dintâi profesor, cel dintâi jurnalist, părintele literaturii” etc. etc.

Și dacă astăzi, cineva ar cerceta întreaga activitate a lui Heliade și ar raporta-o la vremea în care ea s'a desfășurat, suntem siguri că va găsi toate aceste calificative, pe de-antregul îndreptățite.

INSTITUTUL MODERN DE INFRUMUSETARE

Nettoyage și message	Lei 150	Epilațiunea feței	Lei 100
Indepărtarea punctelor negre	150	„ buzei superioare „	60
		„ de gambe	400

PRODUSE ȘI METODE

TABAN

Cremă Lichidă curăță și hrănește obrazurile uscate — se aplică de preferință seara la culcare Lei 200

Loțiunea IX (astringentă) specială pentru pielea grasă și peau d'orange — închide porii și înlătură punctele negre Lei 150

Crema Eglantine ideală pentru întreținerea și hrănirea pielii normale Lei 80

Loțiunea VI (calmantă și slab astringentă) întrebuințarea regulată clarifică tenul, îndepărtează pete și imperfecțiuni Lei 180

Antiridul I îndepărtează cutele și umflăturile din jurul ochilor foarte eficace Lei 55

Pudră Nettoyantă curăță tenurile acneice și granuloase regenerează pielea, înlătură orice impurități Lei 150

O INCERCARE VA VA CONVINDE DE EFICACITATEA PRODUSELOR ȘI METODELOR NOASTRE

Nu neglijați a cere sfatul specialistei care vă va indica cele necesare speciei tenului Dumneavoastră

TOATE ARTICOLELE COSMETICE ȘI DE PARFUMERIE CU PREȚURI DE CONCURRENTA

PARFUMERIA

POUR VOUS MADAME

CALEA VICTORIEI, 23 (vis-a-vis de Legația Rusă) — TELEFON 3-09.60

— CONSULTAȚIUNI GRATUITE —

Fiți modernă Doamnă !

Rajul D-voastră trebuie să fie NUMAI

Rouge
ritZ

Nu se șterge toată ziua
Azi în vogă fiind singurul fabricat exclusiv la Paris
NUANȚE MINUNATE

NOI REDUCERI. TOATE SERVICIILE

COAFORUL BEER

25

LEI

CALEA MOȘILOR 53 • BACȘIȘUL SUPRIMAT

STIMINTA

se întoarce spre SUPRANATURAL

ALDOUS HUXLEY

Ceeace numim acum „fenomene supranaturale” prezintă și a prezentat întotdeauna o remarcabilă uniformitate pe toată suprafața pământului. Dovada o face faptul că din Fija, din India, din Japonia și din Bulgaria ne vin vești despre oameni care calcă pe foc. Toate literaturile lumii conțin povestiri cu fantome și presimțiri. Observăm apoi că s'au atribuit tuturor întemeetorilor de religii puteri extraordinare asupra materiei; ni s'a spus că acești oameni puteau mișca obiecte dela distanță, se puteau ridica în aer, determinau puternice transformări în trupurile lor, și multe altele de felul acesta.

Persistența uniformitate pe care o observăm în seria acestor legende născute dintr'o imaginație fantezistă e semnificativă; ea ne arată că există un factor care o silește să ia o anumită cale. Astfel, uniformitatea pe care o găsim în miturile lumii pare a se datori similitudinei dorințelor omenești și proceselor de gândire în genere. Miturile sunt o îndeplinire a dorințelor și în același timp, filosofii explicative. Dar cum dorințele sunt peste tot cam aceleași, și cum spiritele simple văd și explică la fel ceea ce se petrece în jurul lor, rezultă de aci o mare asemănare sau dacă vreți, o strânsă înrudire între mitologii.

Nu tot astfel stau lucrurile cu fenomenele pe care le numim supranaturale. Aci avem de-aface, nu cu povești despre zei, ci cu așa zise întâmplări din viața umană. Că zeii (demonii sau spiritele morților) ar fi factori determinați, e o presupunere a acelor cari au văzut în trecut aceste fenomene supranaturale și a multora din cei cari le-au văzut în zilele noastre. Dar aceasta e doar o

explicație dată după eveniment. Evenimentul în sine, dacă într'adevăr există, rămâne pur omenesc și pământesc deci, spre deosebire de evenimentele miturilor, susceptibil de investigații științifice. Despre eforturile anterioare făcute în câmpul acestui gen de investigație nu e nevoie să mai vorbim. Cercetători ca Glanvil, în secolul al șaptesprezecelea au lucrat intens în această direcție dar în noțiunile lor în ceea ce privește o dovadă acceptabilă nu se mai potrivesc cu concepțiile moderne. Din punctul actual de vedere, putem spune că cercetările asupra supranaturalului au început în 1882, când a luat ființă societatea de cercetări psihice sub F. W. H. Myers și Henry Sidgwick.

Ceeace am vrea să știm acum, este dacă această jumătate de secol de cercetări, a avut vreun rezultat pozitiv. Cu un cuvânt, ce anume s'a stabilit? În al doilea rând, care e semnificația faptelor, dacă într'adevăr poate fi vorba de așa ceva? Și cum se plasează ele în actuala frescă mondială a științei?

După mine, s'au demonstrat ca perfect reale, o serie întreagă de fenomene supranaturale. „Cryptesthesia” cum o numește Richet, cuprinde telepatia, clarviziunea, psychometria, raddomanția și toate celelalte forme de percepere anormală, care nu trec prin canalele obicinuite ale simțurilor.

În limitele acestui articol nu mă pot referi decât în treacăt la constatările ce s'au făcut în domeniul unuia din fenomenele mai sus enumerate și anume, la telepatie. Telepatia e determinată fie spontan fie voit și dovada existenței sale a fost extrasă dintr'o serie de serioase cercetări asupra fenomenelor întâmplătoare și

din experiențe făcute de cercetători ce lucrau cu subiecte special înzestrate. În cazurile de telepatie spontană subiectul receptor își primește adesea mesajul sub forma unei halucinante imagini a transmițătorului.

E de observat în treacăt că subiectul emițător transmite adesea fără să-și dea seama că o face. Și invers, mediul emițător poate face violente eforturi conștiente spre a-și trimite mesajele unui anumit subiect receptor fără nici un rezultat. În raporturile dintre subiectul emițător și cel receptor, acesta din urmă joacă rolul principal. Dacă sensibilitatea sa e insuficientă sau dacă starea sa de spirit e nefavorabilă recepției, fenomenul nu se produce.

Numărul experiențelor de telepatie conștientă este considerabil. Cele mai recente și mai reușite sunt acelea înregistrate de un psiholog american d-rul Rhine, în carte sa „Percepere Extrasenzorială” publicată anul acesta de către societatea de cercetări psihice din Boston. D-rul Rhine își făcea experiențele cu niște cartoane tipărite. În unele cazuri acestea erau văzute mai întâi de către transmițător iar subiectul receptor lua cunoștință de conținutul lor prin intermediul transmițătorului. Altă dată, cartoanele nu erau deloc privite; nu se producea nici o transferare de gânduri iar subiectul receptor trebuia să le „vadă” direct.

Rezultatul acestor experiențe pare să nu lase nici o îndoială în ceea ce privește veriditatea telepatiei pe de o parte și a clarviziunii pe de alta. D-rul Rhine a găsit printre studenții Universității Duke un număr considerabil de subiecte bune. Niciunul dintre aceștia nu e însă înzestrat în măsura acelor telepațiști de geniu cari ne dau uneori reprezentării atât de uimitoare. Despre natura transmiterii gândurilor, nu știm nimic. Tot ce putem spune cu certitudine este că nu poate fi vorba de o formă a telegrafiei fără fir. Pare să fie un fenomen pur mintal.

Cred că realitatea Cryptaesthesiei sub diferitele-i forme, poate fi privită ca definitiv stabilită. (Rabdomanția trece acum drept un adevăr atât de incontestabil încât proprietarii de terenuri, firme comerciale și chiar guverne plătesc rabdomanților, sume considerabile în credința că aceștia merg la sigur cu cercetările lor).

Când ne apropiem de ceea ce se numesc fenomene fizice, ne pomenim pe un teren mai puțin cert. Chestiunea care se ridică este următoarea: În ce măsură poate o ființă omenească să înrăurească materia direct, prin intermediul spiritului? În vederea acestor cercetări, materia trebuie împărțită în trei clase și anume: materia din trupul subiectului, materia din trupurile celorlalte persoane și materia din care e făcut restul lumii însuflețită și neînsuflețită.

În trecut se credea că spiritul afecta materia trupului său în câteva moduri extrem de simple cum ar fi de exemplu, dorința ivită în creier ca mâinile să se ridice și executarea acestui act de către mușchii respectivi. În vremea din urmă însă, psihologii au constatat că influența spiritului asupra trupului este cu mult mai mare de cât se bănuia acum câteva generații. După cât se pare, nu mai încap nici o îndoială că simptomele celor mai multe boale pot fi produse de spirit; că suntem adesea bolnavi, pentru că, dintr'un motiv obscur și de care nu suntem conștienți, vrem să fim bolnavi. Pe vremuri se credea că numai boalele funcționale *) pot fi determinate de spirit.

Dar dat fiind că turburările funcționale determină turburări corespunzătoare în organism, s'a recunoscut acum că spiritul poate să

*) Turburări a căror cauză nu e găsită într-o leziune anatomică nu pentru că leziunea n'ar exista ci pentru că scapă actualelor mijloace de cercetare.

determine într-adevăr o boală organică. Mai mult decât atât, s'a dovedit că dacă sugerezi unui individ în stare de hipnoză că fragmentul de marcă (spre exemplu) pe care i-l lipești pe mână nu este marcă ci un plasture, un abces îi va apărea pe mână în punctul indicat. „Bolnavul închipuit” devine un bolnav adevărat. Se va vedea astfel că acțiunea „supranaturală” a spiritului asupra materiei trupului diferă de acțiunea „naturală” nu în specie ci în grad.

Stigmatul ce apărea pe trupurile sfinților sunt un fenomen misterios și uimitor dar nu cu mult mai misterios decât posibilitatea pe care doctorii o au de a crea abcese prin sugestie sau decât faptul că pacienții sunt în stare, printr'un proces de subconștientă auto-sugestie, să-și provoace mai toate boalele, cu excepția câtorva infecțioase ce stăpânesc numai carnea. Dacă cele ce se povestesc despre anumite boale fizice, supranaturale, este adevărat, puterea de înrăurire pe care spiritul o are asupra trupului e chiar mai mare decât își închipue psihologul modern.

Dar sunt oare toate acestea edevărate? Mă voiu mărgini la câteva scurte comentarii asupra ciudatului fenomen al călcării pe foc. Călcarea pe foc, după cum am mai arătat, este un rit practicat în mai toate părțile lumii de către popoare ca hindușii, japonezii și maorișii, oameni extrem de diferențiați atât ca rasă cât și ca cultură.

Andrew Lang a avut ocazia să vadă numeroase performanțe de felul acesta și a publicat un volum asupra constatărilor făcute. După ce citești aceste expuneri te simți ispitit să crezi că unele persoane sunt în stare, printr'un inexplicabil proces mintal să-și imunizeze trupurile față de efectele unei călduri intense. Și numai atât, dacă ce se spune e adevărat, ele extind această imunitate chiar asupra materiei neînsuflete. Vestmintele largi ale celor cari umblă pe foc, nu se ard și nu se pârlesc deși căldura pietrelor sau a cărbunilor e suficientă pentru a face o ramură uscată, să ia foc. Dacă relatările în această direcție sunt serioase, avem dovada că unele spirite pot determina modificări supranaturale în cele trei clase ale materiei — care formează trupurile aparținând acestor spirite, materia celorlalte trupuri omenști și materia din care e format restul lumii.

Am ales mersul pe foc ca o principală exemplificare a fenomenelor fizice supranaturale pentru motivul că este un fapt în jurul căruia e foarte greu să faci greșeli involuntare. Omul care spune că a umblat pe cărbuni aprinși la temperatura la care o cracă uscată ar fi luat foc, minte sau spune adevărul. Aproape că nu există nici o posibilitate psihologică, care să permită presupunerea unei iluzionări. Mersul pe foc are un mare avantaj asupra tuturor celorlalte manifestări ale fenomenelor supranaturale fizice și anume, este ușor de observat și se pretează la experiențe din care lipsește echivocul.

Majoritatea mediumurilor fizice refuză să lucreze altfel decât pe întunec sau la o lumină roșie foarte slabă, în care, s'a constatat, nu se poate distinge mai nimic. Am luat parte și eu la un oarecare număr de ședințe și pot spune că după o jumătate de oră petrecută într-o cameră întunecată și foarte aglomerată, ascultând o placă de gramofon ce se repetă mereu nu mai am încredere nici chiar în impresiile mele. Știu că în asemenea circumstanțe voi vedea prost și nu-mi voi aminti nimic precis. Diferiți psihologi au demonstrat cât de puțină bază putem pune pe percepțiile omenști iar acum câțiva ani Societatea de Cercetări Psihice a făcut o serie de experiențe tot în această direcție. Rezultatele au fost lamentabile.

La sfârșitul experiențelor, toate subiectele au fost puse să răspundă în scris la o serie de întrebări extrem de simple cu privire la ceea ce se întâmplase în cursul acelei jumătăți de oră cât durase ședința spiritistă. În afară de greșelile de omisiune, mulți dintre observatori descriu fenomene ce nu se produsese deloc. Astfel, unii dintre ei spuneau că văzuseră lumini colorate, alții că auziseră ciocănituri, etc.

Aceste experiențe dovedesc că e o absolută pierdere de vreme să asști sau să citești despre o ședință spiritistă ale cărei fenomene nu sunt în mod automat recomandate ca înșelătorii sau la care mediul nu se află sub cel mai complet control. Până acum s'au făcut prea puține experiențe bine controlate cu mediumuri fizice. Se pare totuși că un medium și-a demonstrat capacitatea de a întrerupe o rază de lumină infraroșie ce trecea între două puncte dincolo de planul în care se afla situat el; iar un alt medium a reușit, la lumina zilei, într'un laborator să facă un pendul închis sau un clopot de sticlă, să vibreze. Pentru rest, ne vom mulțumi să nu discutăm.

Fantomile sunt fenomene fizice ce se produc spontan și nu reclamă prezența unui medium. Există oarecari dovezi bunicile pen-

tru vechea credință că în unele locuri se pot vedea și auzi mereu apariții și sgomote supranaturale.

Moroi — acești drăcușori răutăcioși cărora le place să se dedea la mici stricăciuni — ocupă un loc intermediar între fantome și fenomenele fizice ce se datoresc direct medinmurilor. S'a observat că sfărâmările de mobile și porțelanuri, manifestări în aparență supranaturale ale moroilor, se asociază în mod aproape invariabil cu o persoană tânără, în genere o fată cam slabă la minte și în epoca pubertății.

Ajungem acum la problema vieții de după moarte — sau, mai exact, la problema comunicațiilor dintre morți și vii. Căci fără îndoială, nu există nimic nelogic în credința (și e împărtășită de creștinii ortodocși) că sufletele supraviețuiesc morții truștii, dar că nu pot comunica cu cei vii. Supraviețuirea nu poate fi direct observată; ea este o ipoteză întrebuițată la explicarea altor fenomene. Considerăm „adevărată” o ipoteză științifică ce explică un număr cât mai mare de fapte în modul cel mai simplu cu putință. Astfel, mulți cred că corespondența observată între mesajele primite de mai multe mașini de scris automate lucrând independent se explică prin ipoteza că un spirit descărcat dictează diferitor mediumuri fragmente disparate care când sunt puse la un loc, relevă existența unui tot literar perfect inteligibil. Alții, din contră, cred că fenomenele de felul acesta se explică mai curând prin comunicații de telepatie între spiritele unor persoane vii. Ambele ipoteze întâmpină un număr egal de dificultăți.

Dacă există într-adevăr supraviețuirea, ce anume supraviețuiește? Sufletul, vine prompt răspunsul. Dar ce e sufletul? Pentru cei vechi sufletul fără trup era o biată entitate condamnată când era lipsită prin moarte de instrumentul material, să ducă o existență nefolositoare în bezna celorlalte lumi. Acest suflet homeric, are o mare asemănare cu ceea ce profesorul Broad, unul dintre cei mai geniali filosofi moderni, numește „factor psihic” — un ce — intangibil care, în conjuncție cu materia, constituie spiritul, și care, separat de materie, poate păstra oarecari calități intelectuale dar rămâne inferior spiritului.

Creștinii consideră sufletul nemuritor, dar ei insistă că la Judecata de Apoi, se va asocia din nou cu materia. „Dat fiind că sufletul separat de trup este imperfect, consumarea fericirii sale desăvârșite, pare să reclame reînvierea trupului”. Astfel scrie un teolog catolic modern, Părintele Saas, S. J. Ca și catolicii o mare parte dintre protestanți profesează credința în reînvierea trupului. Dar trebuie să remarcăm că doctrina a ieșit acum aproape cu totul din modă și că mulți creștini cari se cred ortodocși tind tot mai mult să cadă în erezia albigensiană și manicheană, de a privi viața viitoare ca absolut imaterială. Pe de altă parte, mulți spiritualiști, par să creadă că după moarte sufletul face totuși uz de un soi de materie atenuată.

Ideea că supraviețuirea este pur spirituală pare să găsească oarecare sprijin în faptul că spiritele (deoarece admit spre a putea discuta că entitățile ce se manifestă la ședințe sunt spirite) se dovedesc în majoritatea cazurilor mult inferioare ca inteligență, bărbaților și femeilor în care au sălășluit odată.

Ca toate celelalte științe al căror obiect e omul, cercetările psihice nu pot face uz aproape de nici o experiență. Este o știință de observație și statistică. Scopul său este ca printr'o persistentă activitate să adune un material suficient pentru a asigura convingerea că fenomenele ce fac obiectul cercetărilor se produc cu adevărat și într'o măsură suficientă pentru a da fizicianului posibilitatea de a face acele generalizări ce se numesc „legi” științifice. Intrucât a fost atins acest scop?

Putem spune cred, că cercetările psihice au demonstrat veriditatea câtorva din fenomenele analizate. Dar în ceea ce privește generalizările, ipotezele satisfăcătoare în sine și compatibile cu ipotezele altor științe — acestea sunt căutate în zadar. Cercetătorii psihici sunt încă în stadiul culegerilor de fapte brute neorganizate de intelectul explicator. Niciun filosof științific n'a sistematizat încă rezultatul cercetărilor psihice. Înaintea fenomenelor probabile, nu se emit decât reflecții și speculații la întâmplare. Iată câteva din cele ce mi-au fost sugerate mie.

Oamenii științei ortodoxe aduc științei psihice imputări pe motivul că fenomenele sale nu pot fi determinate după voie oricând și oriunde. Ei merg până la a pretinde că fenomenele nu sunt de crezut pentru că sunt atât de rare. Dar aceasta e o atitudine absurdă. Fenomenele geniului muzical nu pot fi cercetate de nimănui, nicăieri și nicicând pentru că un Beethoven și un Mozart nu se nasc în fiecare zi a săptămânii. Și totuși, în ciuda acestei rarități, geniul muzical există putând fi uneori, în împrejurări favorabile, studiat.

Capacitatea de a determina fenomene supranaturale cum sunt

geniul matematic și geniul muzical, constituie însușiri pe care omenirea n'a învățat încă să le exploateze sistematic. Isaac Newton s'a născut în anul 1642 d. Chr. dar nimic nu l-ar fi împiedecat să se nască în 1642 a. Chr.

Pe vremea când au luat naștere stonehengurile*) omul nu era mai puțin om decât astăzi. Avem deficienți, normali, oameni de mare capacitate și oameni de geniu. Și aceleași specimene compuneau în antichitate societatea. Dar ia să presupunem că Newton s'ar fi născut în anul 1642 a. Chr.: ce ar fi făcut? Răspunsul este: aproape nimic.

În Anglia din anul 1642 a. Chr. nu exista nici scrierea, nici sisteme de înregistrare matematică, și nici sisteme de calcul. Născut într-o astfel de lume, înzestratul matematician, s'ar fi găsit cu totul în neputință de a face uz de darurile sale. Desigur că uneori s'ar fi simțit frământat de sentimentul vag că avea ceva de făcut — ceva minunat și extraordinar: dar ce? Nu în pădurile și mlaștinile Angliei preistorice ar fi putut găsi acest răspuns. Un bun telepatist sau psihometrist se află astăzi într-o situație ce se aseamănă mult cu aceea a unui bun matematician sau compozitor care ar fi venit pe lume la vremea când s'au clădit stonehengurile. Darurile sale pot fi mari, dar ce folos, dacă sunt necultivate; el practică o artă fără tradiții și ale cărei legi fundamentale le ignorează. Aci se ridică în mod inevitabil o întrebare. Dacă facultățile supranaturale sunt latente în spiritul omenesc pentru ce nu s'au dezvoltat niciodată complet? Pentru ce mai mulți dintre noi am rămas în stadiul telepațiștilor și psihometriștilor potențiali? Pentru ce, dacă previziunea e posibilă, a rămas puterea de a privi în viitor, într-o stare atât de rudimentară? Putem propune la aceasta, două explicații posibile — una biologică și o alta în termeni pur psihologici. Vom admite — spre a putea discuta — că spiritul concepe și influențează realitatea în două moduri — direct, prin ceeace numim acum mijloace supranaturale și indirect prin intermediul organelor sensibile pentru percepere, și al nervilor și al mușchilor pentru acțiune. Vom mai admite deasemeni că timpul este astfel constituit încât viitorul are un fel de existență chiar „mai înainte de a se produce” și că spiritul poate lua o asemenea directivă încât viitorul să fie perceptibil.

În toate animalele evoluția a dezvoltat metoda indirectă de percepere întrucât aceasta este cea mai efectivă. Ea a mai orientat spiritul în așa fel încât în circumstanțe obicinuite nu există o cunoaștere a viitorului. Acest proces a ajuns foarte departe la animalele superioare și în special la om. Spiritele noastre au devenit cu desăvârșire oarbe față de viitor și în același timp extraordinar de capabile când e vorba de perceperea lucrurilor cu ajutorul organelor sensibile și de a acționa asupra lor cu ajutorul sistemelor nervoase și musculare.

Dar capacitatea de percepere extrasenzorială și de directă acțiune a spiritului asupra materiei, continuă încă a se afla într-o stare rudimentară. Este o capacitate, care, fără îndoială ar putea să se desvolte. Și dacă n'am dezvoltat-o, aceasta se datorește poate faptului că n'ar fi pentru noi un avantaj biologic. Poate că cu organismele noastre așa cum sunt, o putere bine dezvoltată de a ghici gândurile celorlalte spirite, ar fi nu un avantaj ci un handicap. O societate de telepațiști de înaltă școală, ar fi o societate în care n'ar mai putea exista o activitate spirituală privată. Și fără acesta, individul așa cum îl cunoaștem, n'ar putea exista. Dezvoltarea percepției directe ar crea noi condițiuni cu care speciile nu s'ar acomoda tocmai ușor. Cunoașterea anticipată a viitorului ar fi și mai fatală; pentru că ar determina probabil o atitudine de fatalistă resemnare absolut incompatibilă cu ceeace trebuie să fie viața.

Acestea, sunt după mine, motivele biologice, pentru care aceste facultăți supranaturale au rămas nedesvoltate. Dar există și motive psihologice. Civilizația noastră face tot mai intense cercetări asupra conștiinței și puterilor sale de analiză logică. Dar „se poate bănuî” spune Drul T. V. Mitchell, unul din cei mai experimentați cercetători psihici „că disociația mintală este o indispensabilă prerechizită pentru exhibarea unei cunoștințe achiziționată pe cale supranormală; și se mai poate ca disociația mintală să fie într'un oarecare grad necesară oricărei cunoștințe ce trebuie achiziționată”. Profesorul Rhine și alți savanți confirmă acest punct de vedere. Facultățile supranaturale par a se manifesta numai atunci când conștiința a fost intrucâtva scos din acțiune, când puterile de analiză sunt în vacanță. Cu alte cuvinte, există o incompatibilitate între activitatea mintală ce crează civilizația așa cum o cunoaștem

și activitatea mintală ce rezultă în perceperea extra-senzorială, în previziune, și influențele supranormale ale spiritului asupra materiei. Există genii psihice așa cum există genii matematice și muzicale. Dar dacă societatea răsplătește pe compozitor și geometru, ea a persecutat până mai acum câțeva vreme pe cercetătorul metapsihic, despre care se credea că ar avea legături cu diavolul.

Facultățile psihice pot fi ereditare. Și dacă astfel stau lucrurile, capacitățile acestea trebuie să fi fost reduse la popoare europene, dat fiind intensă persecutarea a vrăjitoarelor. Să spus că scepticismul secolului al optprezecelea față de supranatural se datora faptului că a fost o vreme când indivizii psihicești dotați erau extrem de rari. Cei cari ar fi trebuit să fie strămoșii lor pieriseră spânzurați, înecați sau arși pe rug în secolele precedente. Voltaire și contemporanii săi negau existența supranaturalului și în acel moment al istoriei negarea lor era aproape justificată de situație. S'ar părea că există motive biologice și psihologice ca facultățile supranaturale să nu se desvolte. Exponenții psihologiei „Yogii hinduse” afirmă că există binecuvântate motive etice ce se opun dezvoltării lor. Yogii au lucrat la sistemul lor de educare spirituală vreme de cel puțin douăzeci de secole și nu încapă îndoială că au acumulat în acest lung răstimp o imensă masă de cunoștințe empirice asupra activităților minții, potențialurilor sale, relațiilor sale cu trupul pe de o parte și cu *purusha* sau spiritul, pe de alta. Scopul Yogii este să se dea individului posibilitate de a trece după voe într-o stare de contemplare, și calea către aceasta rezidă în achiziționarea unui complet control, prin lungi și tenace exerciții ale tuturor proceselor mintale. La un anumit moment în progresul său către ultimul stadiu al beatitudinii aspirantul (cel puțin așa afirmă psihologii Yogii) capătă puterea de a produce tot felul de fenomene supranaturale. Exercițierea acestei puteri este un delicu dar aspirantul este cu solemnitate avertizat să nu facă uz de ea. Scopul său e contemplarea; puterea de a face minuni fiind numai o etapă intermediară. E drept că această etapă oferă tot felul de plăcute amuzamente dar dacă se lasă ispitit și în loc să meargă mai departe ținta finală rămâne un simplu făcător de minuni, spiritualicește este pierdut. În psihologia yogistă sistematica cultivare a puterilor supranaturale este în aparență o formă a distrugerii înclinărilor spre plăceri. Această teorie indiană ce se bazează pe o îndelungată experiență trebuie privită cu cea mai respectuoasă considerație.

Dar știința se ocupă în primul rând de fapte și de explicația lor, iar nu de valori etice. Cultivarea sistematică a facultăților supranaturale poate fi moralmente indezirabilă; dar aceasta nu reduce întru nimic importanța pentru știință a fenomenelor supranaturale. Cercetările psihice s'au făcut până acum pe o scară restrânsă și în mijlocul desaprobarilor științei oficiale. Avem motive să sperăm că scopul investigațiilor poate fi acum extins. Deoarece o intensivă cercetare în supranatural poate aduce lumină într-una din cele mai importante dintre problemele noastre încă nerezolvate, asupra naturii spiritului și limitelor sale; asupra relațiilor dintre spiritele indivizilor și trupurile lor; asupra naturii timpului și cunoștințelor pe care le avem despre el. Acestea sunt chestiuni de cel mai înalt interes științific și filosofic; și raportul fenomenelor supranaturale cu fiecare din ele, e manifest. Un caz *prima facie* care să dovedească veriditatea câtorva din fenomenele supranaturale cel puțin, a fost acum definitiv stabilit; și există destule motive care ar putea îndemna știința oficială să facă uz de resursele sale pentru a duce cercetările mai departe. Cu toate acestea ne cam îndoim că știința oficială va lua măsuri în această direcție. Subiectul e cam neliștit și oamenilor, chiar cei de știință, nu le place să se neliștească. Și pe urmă, faptele, chiar dacă ajung să fie definitiv stabilite nu pot fi ușor plasate în actuala frescă a lumii; păreri multă vreme îndrăgite, ar trebui părăsite și multe din ipotezele curente ar suferi extinderi și radicale modificări. Oamenilor, chiar celor de știință, nu le plac schimbările revoluționare.

Să aruncăm o privire în fugă asupra hipnotismului în Anglia. Mesmerismul, cum i se spunea înainte de 1841, era cu violență combătut de către reprezentanții oficiali ai corpului medical englez. Ei susțineau în primul rând, că aceste fenomene nu aveau loc, și în al doilea că dacă aveau chiar loc, erau de foarte mică importanță. Astfel când d-rul Elliotson a publicat un raport despre operațiile făcute fără durere sub influența hipnotismului, colegii săi au răspuns spunând că era sau un mincinos sau un biet nebun credul înșelat de niște pacienți șarlatani cari pretindeau că nu simțiseră durere în vreme ce li se tăiaseră picioarele. În cele din urmă ei au ajuns să admită că nu era nici mincinos și nici nebun, dar au insistat că nu avea nici o importanță faptul că pacienții simțiau sau nu durere; dimpotrivă, durerea aceea era

*) Construcție preistorică în ținutul Salisbury, Anglia, formată din două alei concentrice, una compusă dintr'un dublu șir de menhiruri iar cealaltă, din trilithe. Archeologii înclină să le atribuie epocii de bronz.

binefăcătoare și pacienții trebuiau să sufere într-o cât mai mare măsură. Între timp, în 1841, d-rul Braid din Manchester inventase cuvântul „hipnotism” și propune teoria psihologică a determinării sale, teorie care mai este încă acceptată. În 1845 și 1847 Esdaile, dezvoltă la Calcuta o tehnică în toată regula, de anestezie hipnotică pentru chirurgie. Timp de doi ani Esdaile a făcut 260 de operațiuni asupra unor pacienți în transă hipnotică cu o mortalitate de numai 5%, o cifră uimitor de redusă într-o vreme când nu se știa ce e aceea chirurgie aseptică sau măcar antiseptică. Dar dela 1848 hipnotismul cade în disgrație. Cloroformul începe să aibă o regulată întrebuințare în chirurgie așa că uzurpează funcțiunea practică a hipnotismului: anestezia. Drogul era mai ușor de utilizat decât hipnoza și doctorii luau calea celei mai reduse rezistențe.

Este interesant de speculat însă, asupra celor ce s'ar fi putut întâmpla dacă invenția cloroformului ar fi întârziat cam cu vreo douăzeci de ani. Fără îndoială că exemplul lui Esdaile ar fi fost larg urmat. Doctorii ar fi făcut intensive cercetări în posibilitățile hipnozei; și ar fi luat probabil naștere o rapidă și infailibilă tehnică de anestezie psihologică. În procesul de perfecționare a acestei tehnici s'ar fi făcut prețioase descoperiri în domeniul spiritului și al relațiilor sale cu trupul — descoperiri care, din lipsa unui suficient motiv practic de cercetare, nu s'au realizat decât mai târziu sau rămân încă să fie realizate. Dar istoria a fost potrivnică atât lui Esdaile cât și lui Braid. După 1848 hipnotismul e dat uitării și abia în 1892, adică cincizeci și unu de ani după ce Braid a lansat clasică-i lucrare asupra acestei chestiuni, Asociația Medicală Britanică îi recunoaște în sfârșit existența și îi permite practicarea. După 1892, doctorii puteau utiliza hipnotismul fără să mai risca să fie scoși din cadrele profesiei lor. Cincizeci și doi de ani au trecut de când Sidgwick și Myers au fondat Societatea de Cercetări Psihice și reprezentanții oficiali ai științei engleze ignorează încă existența cercetărilor psihice. Cât timp vor mai păstra această atitudine?

Dacă analogiile istorice au vreo valoare ne putem aștepta pe curând la o schimbare. Au trebuit vreo treizeci de ani pentru ca medicii englezi să accepte sthethoscopul; și după cum am avut ocazia să vedem, a trebuit mai bine de o jumătate de secol pentru ca să recunoască seriozitatea hipnotismului.

Fenomenele supra-normale asupra cărora se exercită cercetările psihice sunt cel puțin de două ori atât de ciudate ca șomotele auzite prin sthethoscop și poate, cu douăzeci la sută mai ciudate decât rezultatele hipnotismului. Dacă timpul de care are nevoie oficială acceptare a unui fenomen este proporțional cu ciudătenia sa, putem spune că cercetarea psihică va dobândi deplină cetățenie în regatul științei cam la vreo șaiszeci de ani dela nașterea sa. Și atunci, prima universitate de cercetări psihice va lua naștere, după calculele mele, prin anul 1942.

ALDOUS HUXLEY
trad. de E. Achile

Otto de Habsburg despre care s'a vorbit din nou în ultimele zile cu prilejul zvonurilor despre restaurarea Habsburgilor în Austria.

MOBILE FINE

DIRECT
DE LA Sursa

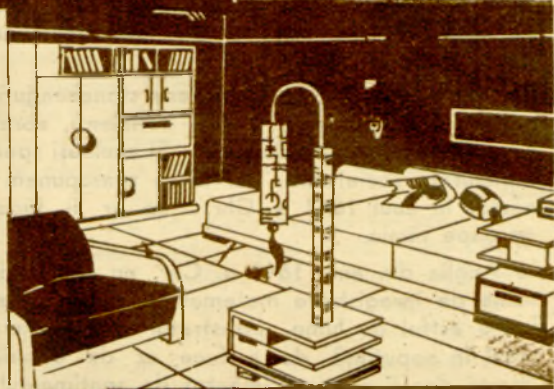
DORMITOARE
SUFRAGERII
CAMERE-STUDIO
MOBILE TAPISATE

INSTALAȚIUNI
MODERNE
HOTELURI-CLUBURI
VILE

CREAȚII ȘI PREȚURI
IMBATABILE

EXPOZIȚIA DE MOBILE DIN
TRANSILVANIA

BUCUREȘTI · CALEA VICTORIEI · NO. 82

*Cine cumpără mărfurile
noastre este mulțumit și
elegant îmbrăcat.*

LA VULTURUL DE MARE
CU PEȘTELE ÎN GHIARE

Theodor Atanasiu & Co

STR. BAZACĂ 1 STR. CAROL 76-78-80-82 STR. HALELOR 21

Pregătiri de războiu

NU credeți în pacea universală! Nu mai crede nimeni. Suntem puși pe bătae: copil bați minge, bați ciamburul, bați alvița; mare, bați drumurile, bați crâșmele, bați capul fetelor. Toată lumea bate: negustorii bat palma, dascălii bat la palmă, militarii bat cu palma, boerii bat din palme, săracii bat din buze, deputații bat șeua, pacifiștii își bat gura și gura bate.... Așa spuneau bătrânii.

Ostenit, nădușit, răcești, bați toba, bați aerul și te duci cu patru cai ca să bați la poarta raiului, unde vei găsi în fine pacea universală, dacă nu te-o bate Dumnezeu.

Totuș nu vă alarmați, fiți pe pace! În rând cu celelalte națiuni, ne pregătim de război pe capete.

Vreți probe?...

Pana de motor m'a silit la o stațiune prelungită pe marginea șoselei lângă câmpul de instrucție al unui regiment de dorobanți. Iulie. — Căldură copleșitoare. Ici, colo, grupuri de câte trei-patru ofițerași discutau nimicuri, tachineându-se între ei, scoțând efecte fulgerătoare din **santiuri**. La umbra destrămată a unor pui de salcâmi ce se înșirau dealungul drumului, triști ca un șir de berze într'un picior, recruții strânși în jurul gradaților fac teorie cu lux de amănunte, vădit adresate mie, care mă oprisem să-i privesc.

— Ce datorie ai tu ca cercetaș în patrulă?

— Noi, să trăiți, don capurar, ca cercetași în patrulă avem de datorie să cercetăm inamicul, să scotocim terenul, să nu lăsăm nimic necercetat, pădure ori altceva, să se ascundă vrășmașul, să ne ia pe la spate.

— Tufișurile le cercetezi?

— Cercetăm și tufișurile,

— Dar cășile oamenilor?

— Ne uităm numai pe fereastre ori batem în geam să iasă cineva afară!... Înăuntru n'avem voie să intrăm.

— De ce n'avem voie să intrăm în cășile oamenilor?

— Fiindcă poate sunt niscai copii și se sperie sau poate chirăe muierile și ne dau de gol.

— Așa... Dar la fântână ce-i faci?

— Cercetăm și fântâna.

— Ce nevoie avem noi să cercetăm fântâna?

— Noi, trăiți don' capurar avem nevoie să cercetăm fântâna ca să **costantăm** dacă vrășmașul n'a otrăvit cumva apa.

— Și cum facem noi, ca să dovedim precum că inamicul n'a turnat în apă, gază ori altceva.

— Noi ca să dovedim precum că inamicul n'a otrăvit apa cu gază ori altceva, luăm o furnică și o aruncăm în apă și dacă moare fără să se sbată...

— Dar dacă nu găsești furnică?

— Noi atunci, dacă nu găsim furnică, luăm o gonghiță...

— Dar dacă nu găsești nici gonghiță?

— Noi, dacă nu găsim nici gonghiță luăm o frunză de dafin...

— Numai de dafin?

— Ori de stejar,...

— Numai de stejar?

— Orice frunză: **pliop**... ori de care găsim noi atunci și o aruncăm în fântână și dacă frunza pălește înseamnă că apa e otrăvită și facem un semn cu creta pe marginea fântânei.

— Bine... Alălalt!... Cum te cheamă?

— Să trăiți, don capurar, pe mine mă cheamă Nătarău Dumitru.

— Ce faci tu când **iscortezi** un **prizoner**, ca să nu fugă?

— Să trăiți don capurar, noi ca să nu fugă, când **iscortăm** un **prizoner**, ne apucăm și îi tăiem nasturii și beteliile dela pantaloni, că vine de-i cad la vale și nu mai poate fugi...

— Dar în **pozunare** îl cauți?

— Nu-l căutăm să trăiți, că n'avem voie să-l căutăm în **pozunare**... li luăm doar ceasul...

— De ce îi luăm ceasul?

— Ca să nu se poată **orintă** să nu cunoască vremea.

— Așa... Bagă de seamă, tot așa să răspunzi... Să nu mă faceți de râs în fața lui don' general, să zică poate că nu v'am învățat, că eu toate vi le-am spus, câte una, lăgurat, precum ați văzut... Da cu bocancii lui ce faci?

— Dacă sunt mai buni ca ai noștri, îi luăm.

— Da banii îi lași lui?

— Nu-i lăsăm nici banii.

— Da ce facem cu ei?

— li dăm mai marilor noștri...

— Așa... Bine, treci la loc.

Gh. Brăescu

Cunoscătorii prefera numai

Vinuri superioare de Basarabia

Vladimir Zaporojenco

Produsele viilor proprii. Cereți-le pretutindeni

Centrala: București; Sucursale: Galați, Bălți, Chișinău

INSTITUL MEDICAL COSMETIC

Str. Brezoianu 9, București III,
Tel. 3-5422. Consult. 11-1, 5-8
sub conducerea unui medic dermatolog și unui doctorițe din
Berlin

Sfaturi și îngrijiri date de către specialiști în toate târmurile cosmeticele.

Înlăturarea radicală a perilor de priso, prin diatermie, îngrijirea frumuseții și a trupului, etc., etc.

Citiți „Magazinul“

„Nu, nu mai întrebuintez
parfumuri grele. Prefer o Apă
de Colonia parfumată, în special

EMEIA
MODERNĂ

a înțeles că parfumul tre-
bue să emane din corp,
nu din rochie sau din
blană. Și-a dat seama că
esențele grele, pulverizate
pe îmbrăcăminte, se alte-
rează cu timpul fiind a-
mestecate cu transpirația
și dând efecte dezăgre-
bile. Deaceea, ea preferă
să se maseze cu „Chat
Noir“ înainte de a se
îmbrăca. Incercați un fla-
con de „Chat Noir“ și
veți fi surprinsă cât de
persistent și totuși cât de
delicat e parfumul său.

PHOTO 4'ORA PARIS

EAU DE COLOGNE

Chat Noir

Lady.